

Inta Udodova
SOLFEDŽO
5.

*Teorijas un darba
burtnīca*

Saturs ▶

Dziesmas un kanoni ▶

Inta Udodova
SOLFEDŽO
5.

*Teorijas un darba
burtnīca*

20_____ / 20_____ māc.g.

Musica Baltica, 2018

Saturs ▶

Dziesmas un kanoni ▶

Atkārto agrāk mācītās mažora un minora tonalitātes, iepazīsti jaunās!

Tonalitāte
Skaņkārtā

Lab	Mib	Sib	Fa	Do	Sol	Re	La	Mi
fa	do	sol	re	la	mi	si	fa#	do#

Kā redzams tabulā, pa labi no centra izvietotas tonalitātes *diēzu* virzienā, bet pa kreisi – tonalitātes *bemolu* pieaugšanas secībā. Katra nākamā tonalitāte atrodas kvintas attālumā no iepriekšējās. Šo tonalitāšu izvietojuma shēmu mēdz veidot apla formā, un to sauc par tonalitāšu kvintu apli. *Diēzu* tonalitātes kvintu aplī izvietotas pulksteņrādītāja virzienā, bet *bemolu* tonalitātes – pretējā virzienā.

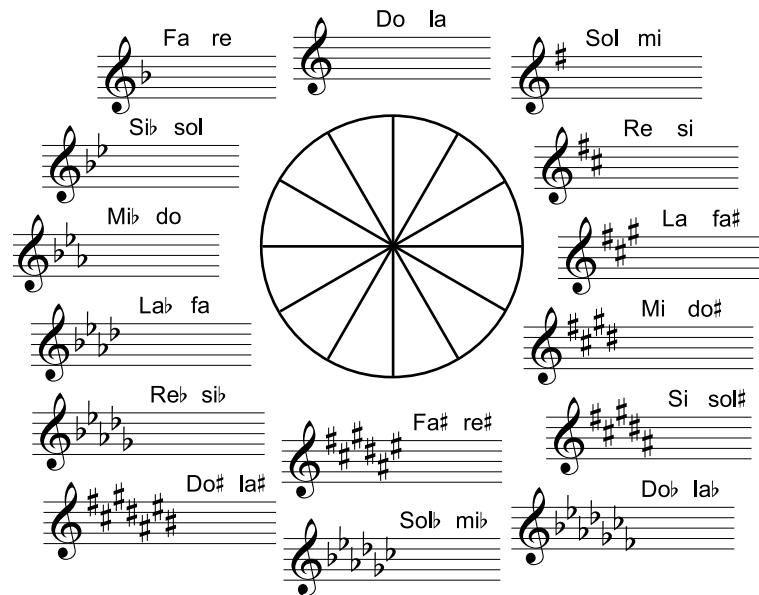
Atkārto!

- ✓ Kas ir *paralēlās* tonalitātes un kas – *vienvārda* tonalitātes!
- ✓ Uzraksti, kuras ir skaņkārtas

noturīgās pakāpes _____

nenoturīgās pakāpes _____

galvenās pakāpes _____

Kvintu aplis

Aplūko intervālu tabulu!

Intervāli
 • Noturīgie intervāli
 • Intervāla apvērsums

✓ Nosauc, kuri no intervāliem ir *konsonanses* (labskanīgi), kuri – *disonanses* (nelabskanīgi)!

Prīma 1	Sekunda 2		Terca 3		Kvarta 4		Kvinta 5		Seksta 6		Septīma 7		Oktāva 8
tīra	maza	liela	maza	liela	tīra	palie- lināta	pama- zināta	tīra	maza	liela	maza	liela	tīra
0 toņu	½ tonis	1 tonis	1½ toņu	2 toņi	2½ toņu	3 toņi	3 toņi	3½ toņu	4 toņi	4½ toņu	5 toņi	5½ toņu	6 toņi
t1	m2	l2	m3	l3	t4	pl4	pm5	t5	m6	l6	m7	l7	t8

2. Uzraksti, uz kurām pakāpēm atrodas *noturīgie* intervāli mažorā un minorā!

	t 5	t 4	l 3	m 3	l 6	m 6
Mažorā						
Minorā						

3. Atceries intervālu apvērsumu likumus un uzraksti šo intervālu apvērsumus!

m 3 ↔ l 6

t 4 ↔ _____

l 2 ↔ _____

l 3 ↔ _____

t 1 ↔ _____

m 2 ↔ _____

4. Darbojies ar intervāliem:

a) paraksti precīzus intervālu nosaukumus

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

16

b) klausies un atzīmē, kuru no lodziņā ierakstītajiem intervāliem spēlē skolotājs!

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
t1 t8	m2 l2	m3 l3	t4 t5	m6 l6	m7 l7	m3 m6	l3 l6

5. Klausoties nosaki taktsmēru un pabeidz melodijas pierakstu: pirmajā teikumā uzraksti trūkstošās notis, bet otrajā teikumā sakārto ritmu.

- ✓ Atzīmē melodijā frāzes (') un teikumus (V), uzraksti struktūras formulu _____
- ✓ Uzraksti tempa apzīmējumu un nosaki mūzikas žanru: *dziesma / deĵa / maršs*

Frāze
Teikums

F. Šūberts

6. Uzraksti taktsmēru, kur tas nepieciešams, un nosaki metra veidu: *regulāri mainīgs / neregulāri mainīgs*.

✓ Izdomā tautasdziesmai otro balsi!

Mēreni

Latviešu t. dz.

Es ka-rā-i aiz-ie-dams, es ka-rā-i aiz-ie-dams, at-stāj' mā-su šū-pu-lī, at-stāj' mā-su šū-pu-lī.

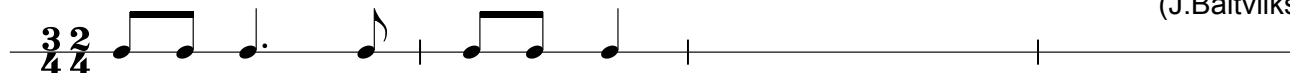
2. No kariņa pārņākdams,
Atrod lielu rakstītāj'.

3. Pavaicāju māmiņai,
Kas tā lielā rakstītāj'.

4. Tā, dēliņi, tav' māsiņ',
Ko atstāji šūpulī.

7. Aizpildi taktis atbilstoši tekstam un skandē dzejoli mainīgā metrā!

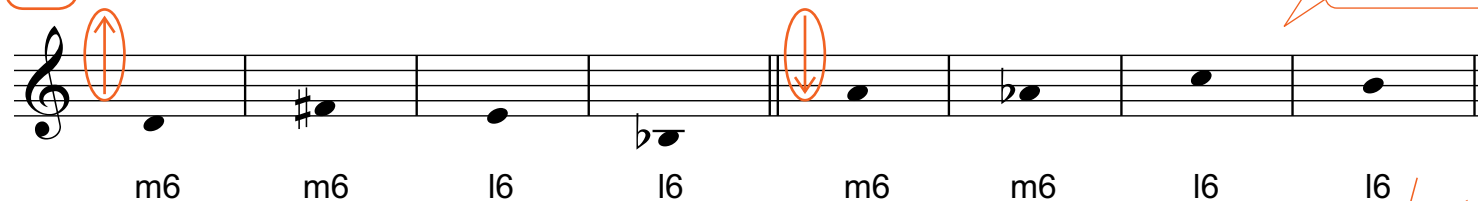
(J.Baltvilks)

Ā - bol - kū - ka, zā - bak - smērs, pa - grab - lū - ka, met - ra - mērs.

Sa - jauc ko - pā! Viens, div', piec'! Tad to pan - tiņ' ko - pā liec!

8. Raksti sekstas no dotajām skaņām!

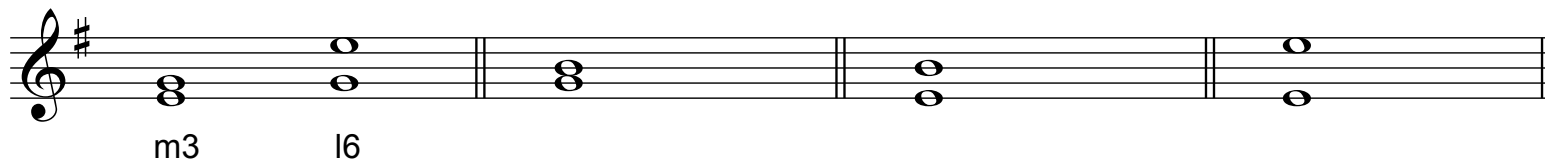

$m6 = t5 + m2$
 $I6 = t5 + I2$

9. Uzraksti, spēlē un dziedā mi minorā:

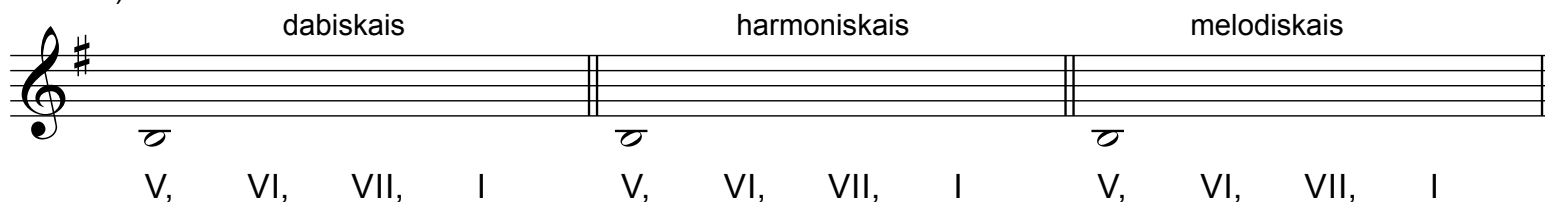
a) noturīgo intervālu apvērsumus (paraksti arī precīzus intervālu apzīmējumus!)

mi minors

m3 l6

b) tetrahordus

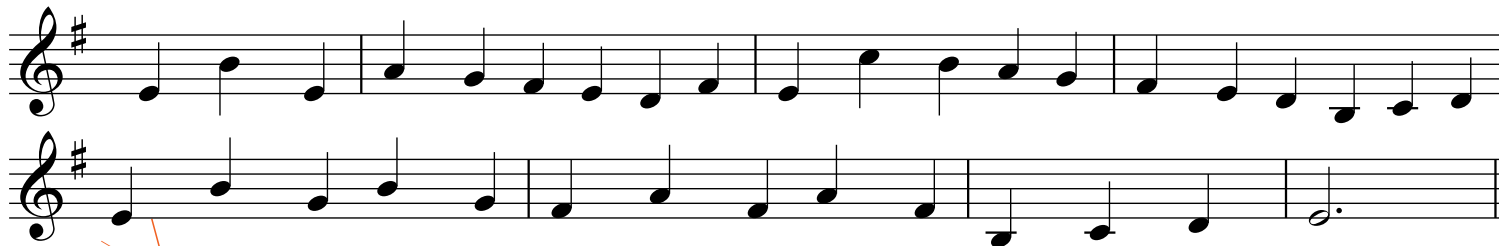
dabiskais harmoniskais melodiskais

V, VI, VII, I V, VI, VII, I V, VI, VII, I

10. Klausoties nosaki taksmēru un sakārto melodijai ritmu!

- ✓ Ieklausies un pasvītro, kurš minora veids (*dabiskais / harmoniskais / melodiskais*) izmantots melodijā, pieliec nepieciešamās alterācijas zīmes.
- ✓ Uzraksti tempa apzīmējumu un nosaki mūzikas žanru (*dziesma / deģa / maršs*).

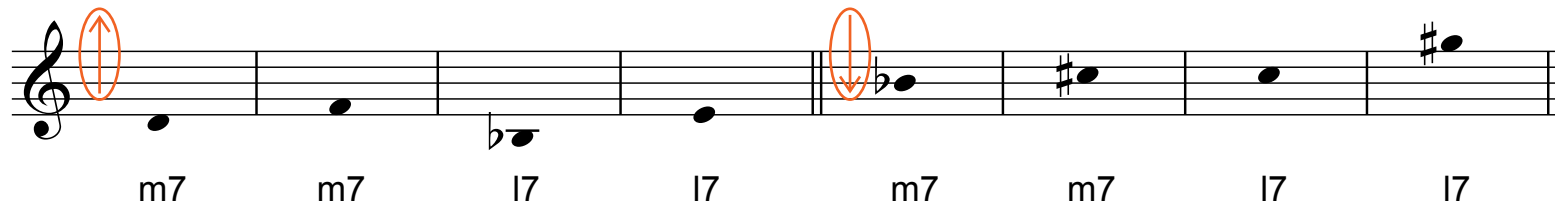
D. Šostakovičs

11. Darbojies ar intervāliem:

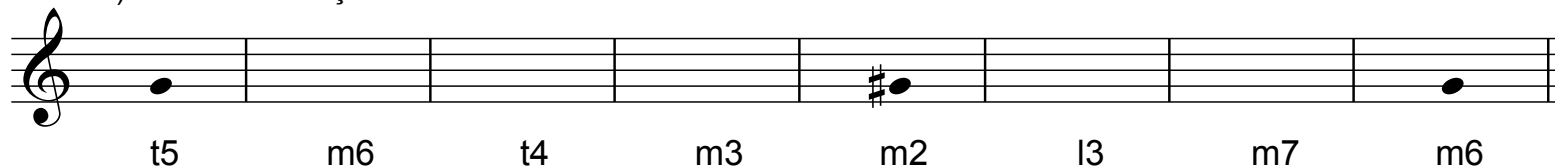
a) raksti septīmas

$m7 = t8 - l2$
 $l7 = t8 - m2$

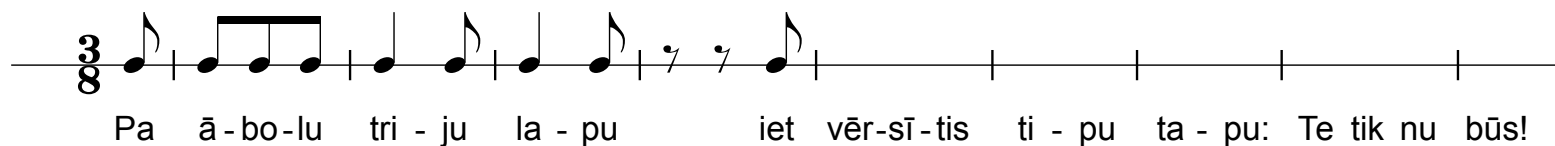
A musical staff in treble clef showing a sequence of notes: G4, A4, Bb4, C5, D5, E5, F#5, G5. The intervals between notes are labeled below: m7, m7, l7, l7, m7, m7, l7, l7. Two orange circles with arrows indicate the intervals between G4 and A4 (upward) and between C5 and D5 (downward).

b) raksti intervālu ķēdīti!

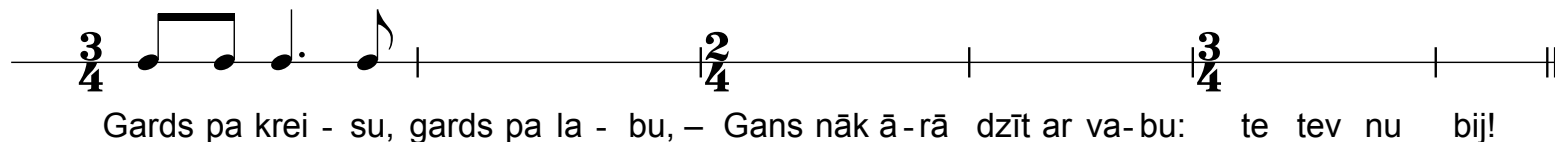

A musical staff in treble clef showing a sequence of notes: G4, A4, Bb4, C5, D5, E5, F#5, G5. The intervals between notes are labeled below: t5, m6, t4, m3, m2, l3, m7, m6.

12. Aizpildi taktis atbilstoši tekstam un skandē dzejoli mainīgā metrā!

3/8 Pa ā-bo-lu tri-ju la-pu iet vēr-sī-tis ti-pu ta-pu: Te tik nu būs!

3/4 Gards pa krei-su, gards pa la-bu, – Gans nāk ā-rā dzīt ar va-bu: te tev nu bij!

Rainis

Atceries: triole ir ritma grupa, kurā skaņas ilgums ir sadalīts trijās vienādās daļās.

Triole

13. Saliec taktssvītras un skandē latviešu tautas mīklu vienbalsīgi un kanonā!

Sa-kums, uz sa-ku-ma ku-buls, uz ku-bu-la pods, uz po-da mežs, tai me-žā su - ņi za-ķus dzen.

14. Klausies melodiju un sakārto ritmu!

Sakumi - dakšas

(Latviešu tautas mīkla)

Ne pārāk ātri

Krauk-lī - ts sēž o - zo - lā, zel - ta kok-les kok - lē - dams.

Latviešu t. dz.

Vai, krauklīt, tu redzēj',
Kur aizveda mūs' māsiņ'?

Ātri

Ak tai ri - di, ak tai ri - di, zel - ta kok-les kok - lē - dams.

Pār purviem, pār mežiem,
Uz bagāto Kurzemīt'.

✓ Analizē latviešu tautasdziesmu, nosaki prasīto!

Tautasdziesmu cikls* _____ / Grupa* _____

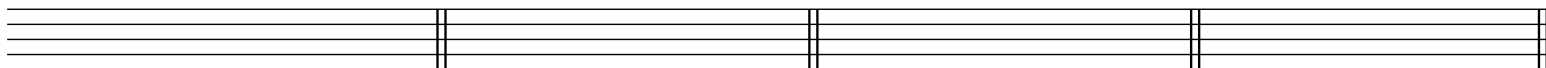
Tautasdziesmas raksturs _____ / Temps _____

Tonalitāte _____ / Taktsmērs _____ / Raksturīgās ritma grupas _____

* Izmanto tabulu „Pazīstamākie latviešu tautasdziesmu cikli” burtnīcas 74. lappusē!

15. Uzraksti, spēlē un dziedī si minorā:

a) noturīgo intervālu apvērsumus (paraksti arī precīzus intervālu apzīmējumus!)

m3

l3

t5

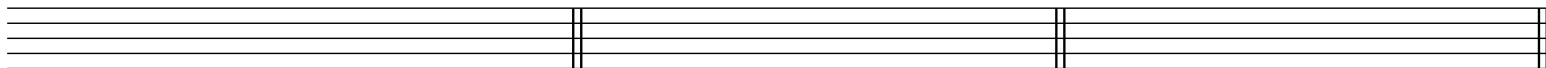
t8

b) tetrahordus

dabiskais

harmoniskais

melodiskais

V

VI

VII

I'

V

VI

VII

I'

V

VI

VII

I'

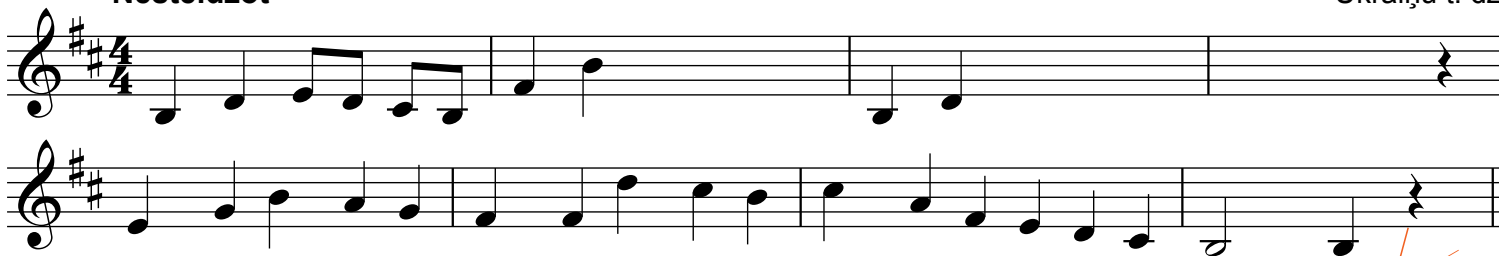
16.

Klausoties pabeidz melodijas pierakstu: pirmajā teikumā uzraksti trūkstošās notis, bet otrajā teikumā sakārto ritmu!

- ✓ Ieklausies un pasvītro, kurš minora veids (*dabiskais / harmoniskais / melodiskais*) izmantots melodijā, pieliec nepieciešamās alterācijas zīmes.
- ✓ Atrodi melodijā noturīgos intervālus un nosaki tos!

Nesteidzot

Ukrainu t. dz.

**Intervālu
atrisināšana:
m7 uz V pakāpes**

Kā zināms, intervālus, kuros abas skaņas ir noturīgas, sauc par noturīgajiem intervāliem. Ja intervālā viena vai abas skaņas ir nenoturīgas, tos sauc par nenoturīgajiem intervāliem un atrisina noturīgajos. Iepazīsimies ar diviem nenoturīgajiem intervāliem un to atrisinājumiem: mazo septīmu uz V pakāpes un lielo sekundu uz IV pakāpes.

- **Mazā septīma (m7)** atrodas mažorā un dabiskajā minorā uz **V** pakāpes.
- Tā atrisinās noturīgajā sekstā un tercā.

Do mažors

m7 I6 m7 I3
V V V I

do minors

m7 m6 m7 m3
V V V I

17. Raksti m7 uz V pakāpes ar atrisinājumu norādītajās tonalitātēs!

Dari tā!

- Uzraksti tonalitātes zīmes
- Atrodi vajadzīgo pakāpi
- Izveido intervālu un atrisini to!

Do	Sol	Fa	Re
m7 I6 I3	m7 I6 I3	m7 I6 I3	m7 I6 I3
la	mi	re	si
m7 m6 m3	m7 m6 m3	m7 m6 m3	m7 m6 m3

18. Atrodi tautasdziesmas melodijā septīmu lēcienus, nosaki to veidu (m7, l7) un skaņkārtas pakāpi!

Sirsnīgi Latviešu t. dz.

Kas kai - tē - ja ne - dzī - vo - ti, kas kai - tē - ja ne - dzī - vo - ti
 stal - tu ko - ku bir - zī - tē - i, stal - tu ko - ku bir - zī - tē.

- Mazās septīmas apvērsums ir lielā **sekunda (I2)**. Tā atrodas mažorā un dabiskajā minorā uz **IV** pakāpes un atrisinās noturīgajā tercā un sekstā.

Do mažors do minors

I2 m3 I2 m6 I2 I3 I2 I6
 IV III IV III IV III IV III

I2 uz IV pakāpes

19. Raksti I2 uz IV pakāpes ar atrisinājumu norādītajās tonalitātēs! Ievēro pieraksta secību!

Do Sol Fa Re

I2 m3 m6 I2 m3 m6 I2 m3 m6 I2 m3 m6

la mi re si

I2 I3 I6 I2 I3 I6 I2 I3 I6 I2 I3 I6

Atceries, kā sauc skaņkārtas galvenās pakāpes:
 I pakāpe – **tonika**, V pakāpe – **dominante**, IV pakāpe – **subdominante**.

Galveno pakāpju trijskaņi
 T_{5_3} apvērsumi

Atkārto tonikas, dominantes un subdominantes akordus uz skaņkārtas pakāpēm!

T_{5_3}		T_{6_3}		T_{6_4}		
I	II	III	IV	V	VI	VII
			S_{5_3}	D_{5_3}		

La mažors

20. Raksti akordu secības ar norādītajiem akordiem La mažorā!

T_{5_3} T_{6_3} T_{6_4} T_{5_3} S_{5_3} D_{5_3} T_{6_4} D_{5_3} T_{6_4} T_{6_3} S_{5_3} T_{6_3}

21. Raksti, spēlē un dziedī La mažorā:

a) noturīgos intervālus

b) intervālus ar atrisinājumiem!

m7 l6 l3 l2 m3 m6

Atceries: sinkope ir akcenta pārvietojums no smagās taktisdaļas uz vieglo.

Sinkope

22. Raksti, spēlē un dziedī La mažorā:

2.

23. Tev pazīstamās čehu tautasdziesmas pierakstā ir trīs ritma un divas nošu klūdas. Atrodi un izlabo tās!

Jautri

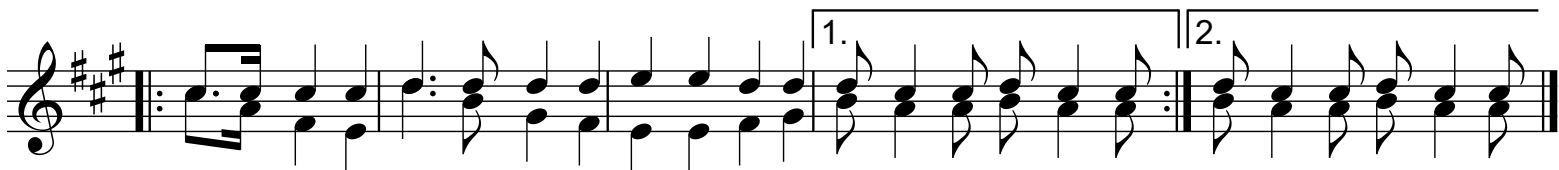
Čehu t. dz.

Nāc man līdz, lai grie-ža-mies, grie-ža-mies, klāt pie gal - da sē-ža-mies, sē-ža-mies.

Sals un snie - gi drau-dī - gi, drau-dī - gi, mēs te ko - pā drau-dzī - gi, drau-dzī - gi.

Ir jau grū - ti, nav jau vieg - li dzī - vot ša - jā pa - sau - lē, pa - sau - lē. pa - sau - lē, pa - sau - lē.

24. Raksti akordu secības ar norādītajiem akordiem fa# minorā!

fa# minors

t₅₃ t₆₃ t₆₄ t₅₃ s₅₃ D₅₃ t₆₄ D₅₃ t₆₄ t₆₃ s₅₃ t₆₃

legaumē: D₅₃ parasti lieto harmoniskajā minorā!

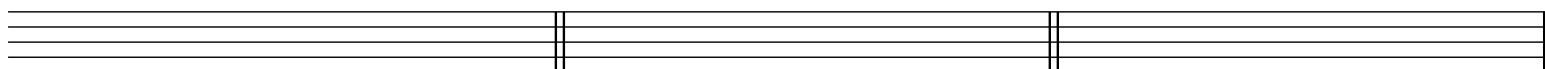
25. Raksti, spēlē un dziedī fa# minorā:

a) tetrahordus

dabiskais

harmoniskais

melodiskais

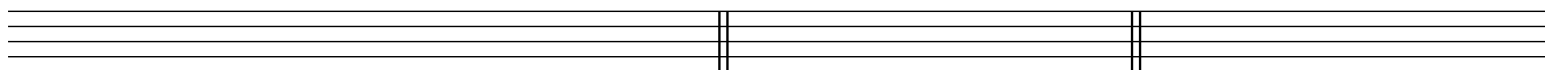
V, VI, VII, I

V, VI, VII, I

V, VI, VII, I

b) noturīgos intervālus

c) intervālus ar atrisinājumiem

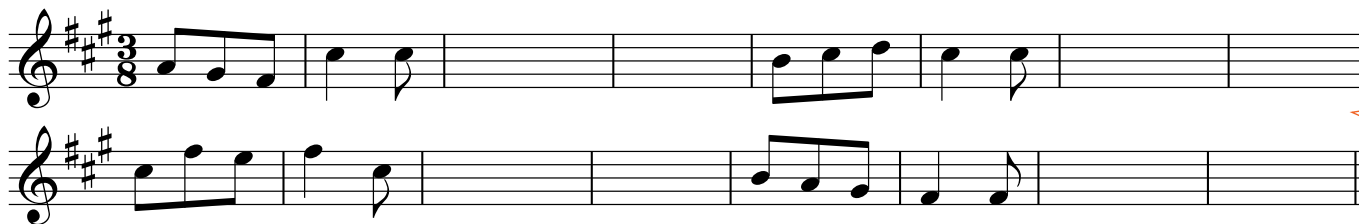

m7 m6 m3 12 13 16

26. Melodiski un ritmiski variē dotās frāzes, izmanto piedāvātās ritma grupas!

✓ Saskaiti, cik frāžu un cik teikumu ir melodijā!

Taksmēri $\frac{3}{8}$ un $\frac{6}{8}$

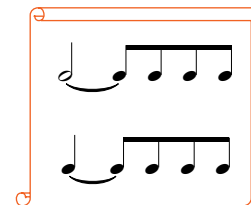
27. Klausoties nosaki taktsmēru un sakārto melodijai ritmu!

- ✓ Klausies melodiju ar pavadījumu un atzīmētajās taktīs uzraksti akorda funkciju (t, s, vai D)
- ✓ Atzīmē melodijā *frāzes* un *teikumus* (uzmanies: visas frāzes sākas ar uztakti!), uzraksti perioda struktūras formulu _____

Mosso L. van Bēthovens

Aplūko mūzikas piemēru un iepazīsti jaunas ritma grupas!

Andante cantabile R. Šūmanis

Mūzikas piemērā redzams, ka vairākās vietās divas vienāda augstuma blakus skaņas saista **līga**. Šajā gadījumā salīgotā skaņa **nav jāatkārto**, bet jāiztur abu savienoto nošu ilgumā.

28. Uzraksti taksmēru, kur tas nepieciešams, un skandē mīklu vienbalsīgi un kanonā!

Čet - ri tai-sa vie - tu, di - vi rā-da u-gu - ni, viens pats ap-gul-s-tas.

✓ Uzraksti arī savu ritma variantu.

Čet - ri tai-sa vie - tu, di - vi rā-da u-gu - ni, viens pats ap - gul -stas

29. Izdomā savu ritma rindu (E) un izpildi vingrinājumu rondo formā!

Rondo (itāliešu val. – aplis, rotaļa) ir mūzikas forma, kuras pamatā ir vairākkārtējs galvenās tēmas (refrēna) atkārtojums, kas mijas ar citām tēmām (epizodēm). Rondo formas shēma ir A B A C A D ... A, kur A – refrēns, B,C,D – epizodes.

A — B — A — C — A — D — A — E — A

A

B

C

D

E

Iepazīsti Iepazīsti jaunu tonalitāti – Mi mažoru!

Mi mažors

30. Klausies un pakāpju rindā ieraksti trūkstošās pakāpes!

I, - - III - II - - V' - - - I, - I' - - - II - V' - I,

31. Atceries agrāk dziedāto kanonu un ieraksti trūkstošās notis.

✓ Sameklē pēc dzirdes atbilstošo T, S vai D trijskani un spēlē kanonu ar pavadījumu!

Franču kanons

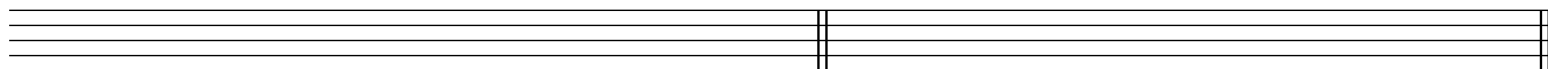
Kad stun-da mums sā - kas, vis - pirms tad mēs dzie-dam, tik plūs-to - ši un mai - gi šī
Kas lī - dzī - gi zva-niem lai dzid - ri nu skan, kas lī - dzī - gi zva-niem lai

dzies ma_ lai_ skan. Tra - la - la - la la la, tra - la - la - la la la la.
dzid - ri_ nu_ skan. Ding din-ga dong ding dong, ding din-ga dong ding dong. dong.

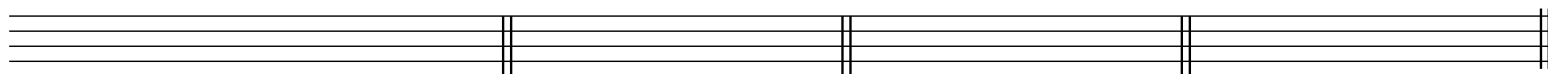
32. Uzraksti, spēlē un dziedī Mi mažorā:

a) intervālus ar atrisinājumu un intervālu secību

m7 I6 I3 I2 m3 m6 $\frac{I3}{I}$ $\frac{I6}{V}$ $\frac{m7}{V}$ $\frac{I3}{I}$ $\frac{m6}{VII}$ $\frac{t5}{I}$

b) akordu secības

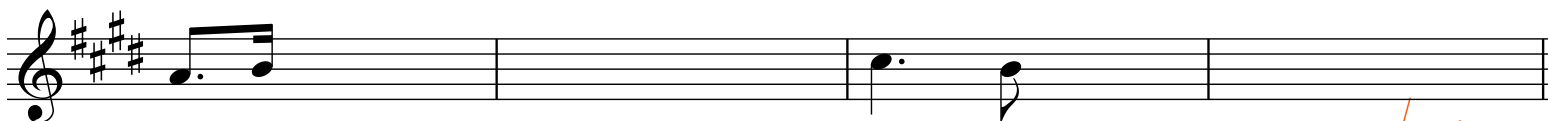
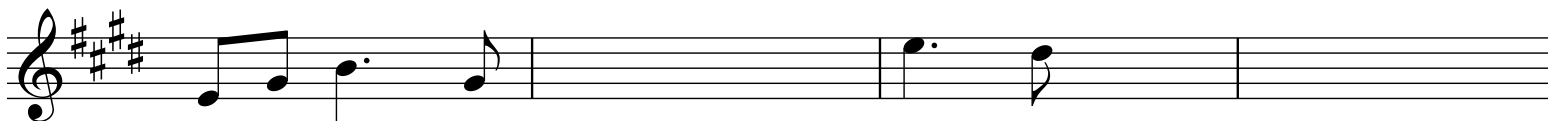

T₅₃ T₆₃ T₆₄ T₅₃ S₅₃ D₅₃ T₆₃ D₅₃ T₆₃ T₆₄ D₅₃ T₆₄

33. Klausoties nosaki taktsmēru un pabeidz melodijas pierakstu!

Moderato

A. Žilinskis

34. **Atkārtot** mažora un minora akordu uzbūvi un pabeidz iesākto tabulu!

Mažora un minora akordi

	Trijskanis	Sekstakords	Kvartsekstakords						
Mažors	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;"> <table border="1" style="width: 40px; height: 40px; text-align: center;"> <tr><td>m3</td></tr> <tr><td> 3</td></tr> </table> </div> <div style="margin-left: 10px;">M₅₃</div> </div>	m3	3	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;"> <table border="1" style="width: 40px; height: 40px; text-align: center;"> <tr><td>t 4</td></tr> <tr><td> </td></tr> </table> </div> <div style="margin-left: 10px;">M₆₃</div> </div>	t 4		<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;"> <table border="1" style="width: 40px; height: 40px; text-align: center;"> <tr><td> </td></tr> <tr><td>t 4</td></tr> </table> </div> <div style="margin-left: 10px;">M₆₄</div> </div>		t 4
m3									
3									
t 4									
t 4									
Minors	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;"> <table border="1" style="width: 40px; height: 40px; text-align: center;"> <tr><td> 3</td></tr> <tr><td>m 3</td></tr> </table> </div> <div style="margin-left: 10px;">m₅₃</div> </div>	3	m 3	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;"> <table border="1" style="width: 40px; height: 40px; text-align: center;"> <tr><td>t 4</td></tr> <tr><td> </td></tr> </table> </div> <div style="margin-left: 10px;">m₆₃</div> </div>	t 4		<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;"> <table border="1" style="width: 40px; height: 40px; text-align: center;"> <tr><td> </td></tr> <tr><td>t 4</td></tr> </table> </div> <div style="margin-left: 10px;">m₆₄</div> </div>		t 4
3									
m 3									
t 4									
t 4									

Faktūra – skaņdaba izklāsta veids

35. Nosaki akordus!

✓ Atzīmē faktūras veidu mūzikas piemērā: *akordu faktūra / melodija ar pavadījumu / unisons*

♩ = 126 R. Šūmanis

36. Darbojies ar akordiem:

a) raksti norādītos akordus uz augšu no dotajām skaņām

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

M₆₄ m₅₃ M₆₃ m₆₄ M₆₄ M₅₃ m₆₃ M₆₃

b) raksti norādītos akordus uz leju no dotajām skaņām

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

M₆₄ m₆₃ m₆₄ M₅₃ M₆₃ m₆₄ m₆₃ m₅₃

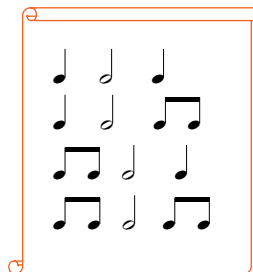
c) klausies un atzīmē, kuru no lodziņā ierakstītajiem akordiem spēlē skolotājs!

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
M ₅₃ m ₅₃	M ₅₃ M ₆₃	M ₅₃ M ₆₄	m ₅₃ m ₆₃	m ₅₃ m ₆₄	M ₆₃ M ₆₄	m ₆₃ m ₆₄	m ₅₃ pm ₅₃

legaumē jaunus **sinkopju** veidus!

37. Atrodi melodijā sinkopes, dziedī un spēlē to ar paša izveidotu pavadījumu!*

Moderato F Dm B \flat F

Gm Dm C F

38. Saliec taktssvītras un skandē mīklu vienbalsīgi un kanonā!

$\frac{4}{4}$ Pa die - nu bāž ka - ba - tā, pa nak - ti ņem lī - dzi gul - tā. :||

✓ Uzraksti savu ritma variantu!

$\frac{3}{8}$ Pa die - nu bāž ka - ba - tā, pa nak - ti ņem lī - dzi gul - tā. :||

* Akordus meklē burtnīcas 75.lappusē!

*Kvadrātiskas un
nekvadrātiskas
uzbūves periods*

Periods ir visvienkāršākā mūzikas forma – pabeigta muzikāla doma. Periodā parasti ir divi **teikumi** (katrs 4 taktis) un četras **frāzes** (katra 2 taktis). Gandrīz visas latviešu tautasdziesmas ir perioda formā, bet katra frāze atbilst tautasdziesmas rindiņai. Šādu periodu sauc par **kvadrātiskas** uzbūves periodu. Taču mūzikā nereti ir sastopami arī citādas uzbūves periodi.

39. Dziedi latviešu tautasdziesmu, atzīmē melodijā teikumus un frāzes!

✓ Pastāsti, kas šajā periodā ir savādāk nekā parasti!

Paātri, viegli Latviešu t. dz.

Skais-ta ma-na brā-ļa sē - ta, skais-ta ma-na brā-ļa sē - ta,
tik cē - lā - i vie - ti - ņā, tik cē - lā - i vie - ti - ņā.

Kupl(i)s auga ozoliņis
Pie brālīša namdurvīm.

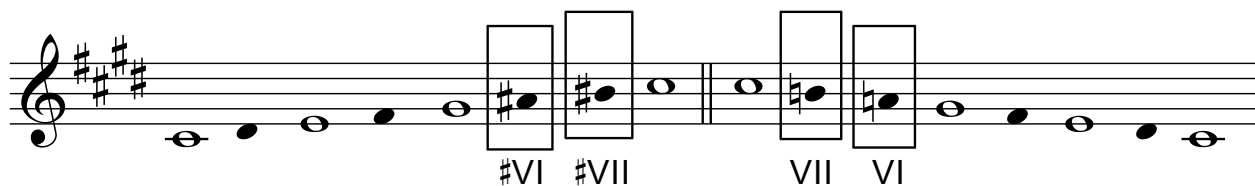
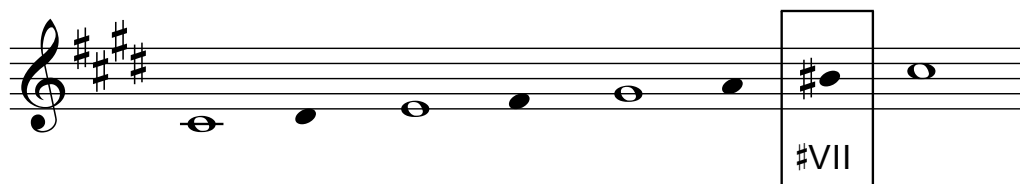
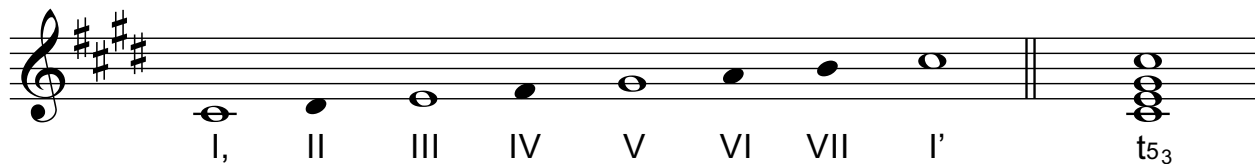
Strazdiņš dzied(a) galotnē(i),
Lakstīgala – pazarē.

Periodu, kurā ir trīs taktu frāzes, vai nevienāda garuma frāzes (kā latviešu tautasdziesmā „Skaista mana brāļa sēta”), sauc par **nekvadrātiskas** uzbūves periodu. Mēdz būt arī periodi, kuros ir trīs teikumi, kā arī teikumi, kuros ir trīs frāzes. Par izņēmumiem uzskatāmi periodi, kuri ir īsāki par 8 taktīm.

Iepazīsti Mi mažora paralēlo tonalitāti – do# minoru!

do# minors

40. Saklausī un uzraksti pakāpju motīvus do# minorā!

I, - -	III - -	V - -	IV - -	II - -	VII, - -
--------	---------	-------	--------	--------	----------

lepazīsti jaunu sinkopes veidu!

41. Dziedi latviešu tautasdziesmu un analizē to kopā ar skolotāju!

Latviešu t. dz.

Skumji

Uz Dau-ga-vas uz - ie-da-mis, uz - ie-da-mis, Die-vam de-vu dvē-se-lī - ti, dvē - se - līt'.
Nu, Die-vi - ņi, ta - vā va - ļā, ta - vā va - ļā, nu ta - vā - i ro - ci-ņā - i, ro - ci - ņā.

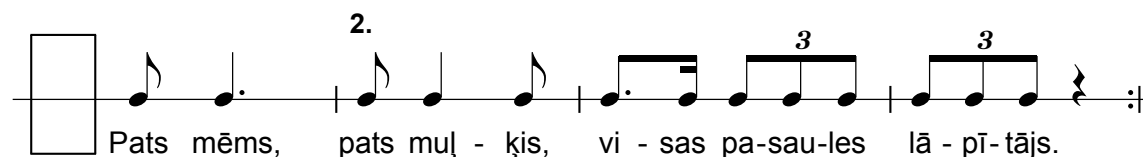
Tautasdziesmas cikls _____ / Grupa _____

Dziesmas raksturs _____ / Temps _____ / Tonalitāte _____

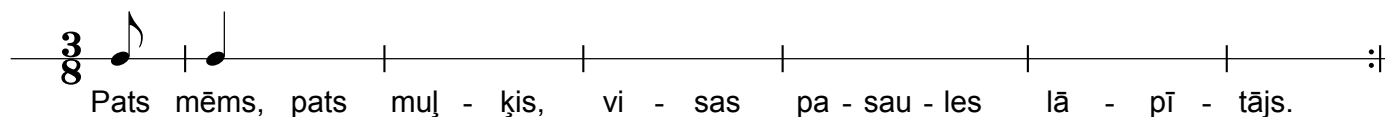
Raksturīgā ritma grupa _____ / Raksturīgās intonācijas _____

Perioda uzbūve: kvadrātiska / nekvadrātiska / _____

42. Nosaki taktsmēru un skandē ritma kanonu!

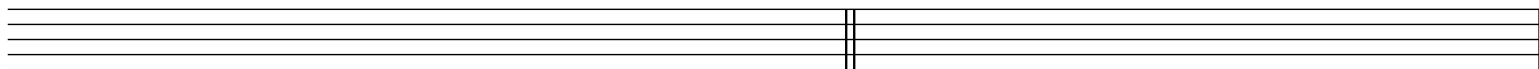

✓ Aizpildi taktis atbilstoši mīklas tekstam arī 3/8 taktsmērā!

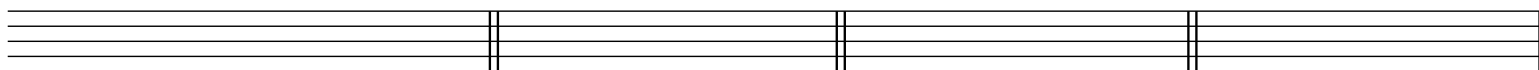
43. Uzraksti, spēlē un dziedī do# minorā:

a) intervālus ar atrisinājumu un intervālu secību

m7 m6 m3 l2 l3 l6 $\frac{m3}{I}$ $\frac{m3}{IV}$ $\frac{l2}{IV}$ $\frac{l3}{III}$ $\frac{t4}{II}$ $\frac{t8}{I}$

b) akordu secības

t₅₃ t₆₃ t₆₄ t₅₃ s₅₃ D₅₃ t₆₃ s₅₃ t₆₃ t₆₄ D₅₃ t₆₄

44. Klausoties pabeidz melodijas pierakstu!

- ✓ Ieklausies, pie kurām skaņām jāpieraksta alterācijas zīmes, un nosaki minora veidu: *dabiskais / harmoniskais melodiskais*.
- ✓ Saskaiti, cik teikumu ir šajā periodā _____ Nosaki perioda uzbūvi: *kvadrātiska / nekvadrātiska*.

Andante E. Grīgs

30

45. Pabeidz melodiju do# minorā, ietver tajā dažādus minora veidus!

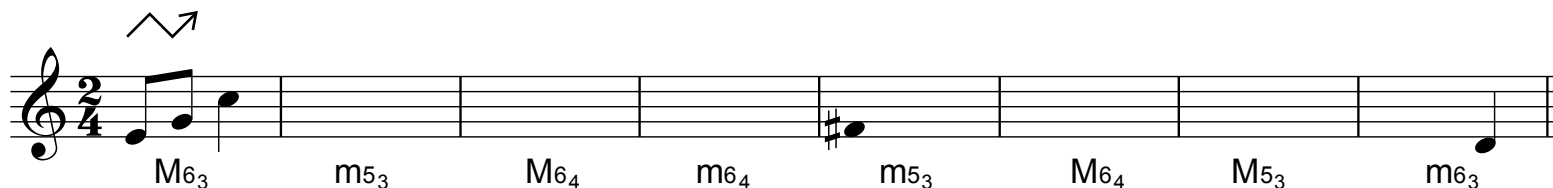
✓ Uzraksti mūzikas rakstura apzīmējumu un izdomā noskaņai atbilstošu nosaukumu!

Andante

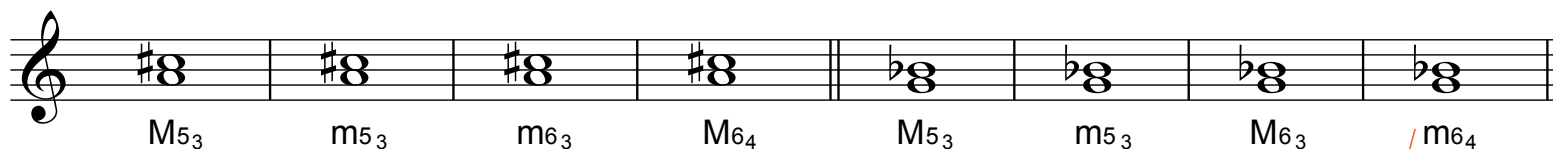

46. Darbojies ar akordiem:

a) raksti akordu ķēdīti

b) papildini tercias, raksti prasītos akordus!

47. Meklē kļūdas, labo parakstus!

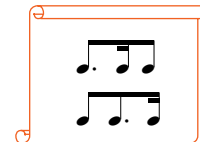
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

M₆₄ m₆₄ m₅₃ M₆₄ D₆₃ m₆₃ M₆₃ m₃

m₇ I₇ m₃ m₆ t₅₃ I₃ I₆ m₄

48. Nosaki taksmēru 2 3 4 3 6
(4, 4, 4, 8, 8)!

lepazīsti lepazīsti jaunas ritma grupas $\frac{3}{8}$ un $\frac{6}{8}$ taktsmērā!

49. Lasi un spēlē ritma rindas $\frac{6}{8}$ taktsmērā!

	1.	2.	3.	4.
A				
B				
C				
D				

50. Saliec taktsvītras un skandē dzejoli vienbalsīgi un kanonā!

2.

Rau, bal - tas pū - kas no gai - sa nāk un jaut - ri juk - ju - kām vir - pu - ļot sāk: tās
mai - gās snie - ga pār - sli - ņas, stū - rai - nas, sta - rai - nas, zvaig - žņai - nas, - Sniegs! Pir - mais sniegs!

(V. Plūdonis)

51. Klausies pazīstamo Ziemassvētku melodiju un sakārto ritmu!

Mierīgi F. Grubers

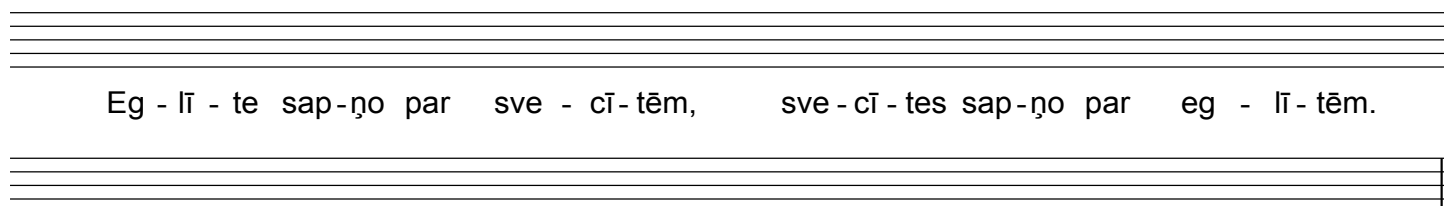
Klu - sa nakts, svē - ta nakts, vi - si dus, no - mo-dā vēl ir Jā - zeps un
kū - tī Dā - vi - da

Ma - ri - ja Jē - zus si - lī-tē dus, Jē - zus si - lī-tē dus.
pil - sē - tā

52. Brīvi izvēlies tonalitāti un saceri dziesmu ar doto tekstu $\frac{6}{8}$ taktsmērā!

Eglīte

V. Ļūdēna vārdi

Eg - lī - te sap-ņo par sve - cī - tēm, sve - cī - tes sap-ņo par eg - lī - tēm.

Kad vi - si sap - ņi sa - tik-sies, tad vi - si brī - nu-mi ie - sāk- sies...

53.

Tev pazīstamās Ziemassvētku dziesmas pierakstā ir divas ritma un divas nošu kļūdas. Saklausī un izlabo tās!

Vācu tautas melodija

1. Ak, eg-lī-te, ak, eg-lī-te, tu pas-tā-vī-ga e-si, e-si: tu za-ļo zie-mas
 auk-stu-mā tā-pat kā va-sar's kar-stu-mā. Ak, eg-lī-te, ak, eg-lī-te, tu pas-tā-vī-ga e-si.

54.

Improvizē ķekatu dziesmu pa doto tetrahordu skaņām!

Solists:

Ziemassvētki sabraukuši
 Rakstītām kamanām:
 Koši, sirmi kumeliņi,
 Apzeltīti iemauktiņi.

Dedziet gaišu uguntiņu,
 Laidiet ziemu istabā;
 Zieme nāca pār kalniņu
 Sudrabetu mētelīti.

Grupa (katras rindiņas beigās)

Ka-la-do, ka-la-do

Priecīgus Ziemassvētkus, laimīgu Jauno gadu!

Tāpat kā tonikas trijskanim, arī **subdominantes** un **dominantes** trijskaņiem ir **apvērsumi**:

S un D trijskaņu apvērsumi

Do mažors

T_{5_3} I T_{6_3} III T_{6_4} V S_{5_3} IV S_{6_3} VI S_{6_4} I D_{5_3} V D_{6_3} VII D_{6_4} II

leģaumē T, S un D akordus uz skaņkārtas pakāpēm!

T_{5_3}		T_{6_3}		T_{6_4}		
I	II	III	IV	V	VI	VII
S_{6_4}	D_{6_4}		S_{5_3}	D_{5_3}	S_{6_3}	D_{6_3}

55. Nosaki tonalitātes, kurās uzrakstītie akordi ir T, S un D trijskaņi!

56. Turpini: harmonizē korāli ar galveno pakāpju akordiem *Do* mažorā!

Korālis – sens
baznīcas dziedājums

No de - be - sīm es at - ne - su jums vēs - ti jau - nu, prie - cī - gu, ko
Dievs jums li - cis slu - di - nāt: "Uz Bēt - lē - mi jums aiz - stai - gāt!"

M. Lutera

57. Uzraksti galveno trijskaņu apvērsumus *la* minorā!

t₃ t₆ t₄ S₅ S₆ S₄ D₅ D₆ D₄

58. Nosaki akordus un funkcijas (T, S, D) kreisās rokas partijā!

✓ Atzīmē faktūras veidu mūzikas piemērā: *akordu faktūra / melodija ar pavadījumu / unisons*

Allegretto

R.Šūmanis

59.

Raksti, spēlē un dziedī akordu secības ar D_{5_3} apvērsumiem norādītajās tonalitātēs!

Dari tā!

- Uzraksti tonalitātes zīmes
- Atrodi vajadzīgo pakāpi
- Veido norādītos akordus!

Sol mi

T_{5_3} D_{6_3} T_{5_3} T_{6_3} D_{6_4} T_{6_3} t_{5_3} D_{6_3} t_{5_3} t_{6_3} D_{6_4} t_{6_3}

Fa re

T_{5_3} D_{6_3} T_{5_3} T_{6_3} D_{6_4} T_{6_3} t_{5_3} D_{6_3} t_{5_3} t_{6_3} D_{6_4} t_{6_3}

60.

Melodijas pierakstā ir divas nošu un divas ritma kļūdas. Klausoties melodiju, izlabo tās!

- ✓ Uzraksti atbilstošu tempa apzīmējumu!

F. Šūberts

61. Uzraksti akordu secību re minorā polkas faktūrā, izdomā arī melodiju!

Papagaiļu polka

1. 2.

t₅₃ D₆₃ D₅₃ t₅₃ t₅₃

Uzmini nu!

62. Saliec taktssvītras un skandē mīklu vienbalsīgi un kanonā!

Aug-stāks par me - žu, ze-māks par ra-ga-vām, bal-tāks par snie - gu, mel-nāks par og - li.

✓ Izdomā savu ritma variantu!

(Latviešu tautas mīkla)

Aug-stāks par me - žu, ze-māks par ra - ga-vām, bal-tāks par snie-gu, mel-nāks par og - li.

63.

Raksti, spēlē un dziedā akordu secības ar S₅₃ apvērsumiem norādītajās tonalitātēs!

Sol			mi								
T ₅₃	S ₆₄	T ₅₃	T ₆₄	S ₆₃	T ₆₄	t ₅₃	s ₆₄	t ₅₃	t ₆₄	s ₆₃	t ₆₄
Fa			re								
T ₅₃	S ₆₄	T ₅₃	T ₆₄	S ₆₃	T ₆₄	t ₅₃	s ₆₄	t ₅₃	t ₆₄	s ₆₃	t ₆₄

64.

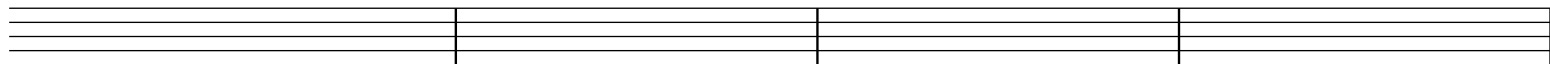
Klausoties nosaki taktsmēru un pabeidz melodijas pierakstu!

✓ Klausies melodiju ar pavadījumu un atzīmētajās taktīs uzraksti akorda funkciju (T, S vai D).

Moderato Skotu t. dz.

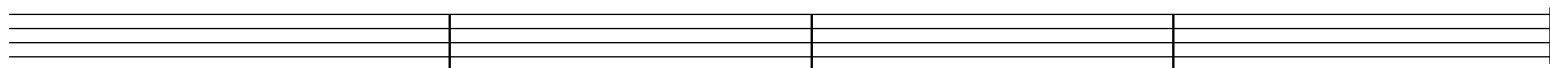
65. Raksti, spēlē un dziedī akordu secības ar D_{5_3} un S_{5_3} apvērsumiem:

a) Fa mažorā

T_{5_3} S_{6_4} D_{6_3} T_{5_3} T_{5_3} S_{6_4} D_{6_4} T_{6_3} T_{5_3} S_{6_3} D_{5_3} T_{6_4} T_{5_3} S_{6_3} D_{6_3} T_{5_3}

b) re minorā

t_{5_3} s_{6_4} D_{6_3} t_{5_3} t_{5_3} s_{6_4} D_{6_4} t_{6_3} t_{5_3} s_{6_3} D_{5_3} t_{6_4} t_{5_3} s_{6_3} D_{6_3} t_{5_3}

66. Uzraksti akordu secību Fa mažorā valša faktūrā, izdomā arī melodiju!

Papagaiļu valsis

Musical notation for exercise 66. It features a grand staff with a treble clef and a bass clef, both in 3/4 time with a key signature of one flat. The first measure contains a bass line with a quarter note G2 and two eighth notes F2 and E2. The rest of the staff is empty. Above the staff, there are two first endings marked '1.' and '2.' with repeat signs. The first ending covers measures 4 and 5, and the second ending covers measures 6 and 7. The piece ends with a double bar line.

T_{5_3}

S_{6_4}

D_{6_3}

T_{5_3}

T_{5_3}

67. Noklausies V.A.Mocarta *Menuetu* un nosaki galvenos mūzikas valodas elementus (tonalitāti, tempu, dinamiku, metroritma raksturīgās iezīmes)!

Faktūras veidi:
• Polifona faktūra

Allegretto

V. A. Mocarts

mf *p* *cresc.*

Skaņdarbā ir divas saskaņīgas, tomēr melodiski un ritmiski patstāvīgas balsis. Tādu faktūru sauc par **polifonu faktūru**.

Faktūru, kurā ir divas vai vairākas melodiski patstāvīgas balsis, sauc par polifonu faktūru.

68. Izdomā *Menueta* kreisās rokas partiju, veido polifonu apakšējo balsi!

Moderato

[I. Krīgers]

p *mp*

69. Klausies, nosaki taktsmēru un pabeidz melodijas pierakstu!

Si b mažors

- ✓ Klausies melodiju ar pavadījumu un atzīmētajās taktīs uzraksti akorda funkciju (T, S vai D).
- ✓ Atrodi un atzīmē m7, nosaki, pa kāda akorda skaņām veidojas melodija 5.taktī _____

Braši

Latviešu t. dz.

E - kur stal - ti ka - ra - vī - ri ma - ni bal - ti bā - le - liņ'.

E - kur stal - ti ka - ra - vī - ri ma - ni bal - ti bā - le - liņ'.

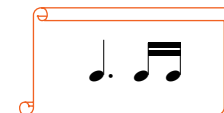
70. Raksti, spēlē un dziedī Si b mažorā:

a) intervālus un intervālu secību

m7 I6 I3 I2 m3 m6 $\frac{t5}{I}$ $\frac{I3}{IV}$ $\frac{I2}{IV}$ $\frac{m6}{III}$ $\frac{m3}{III}$ $\frac{t8}{I}$

b) akordu secības

T₅₃ S₆₄ D₆₃ T₅₃ T₅₃ S₆₄ D₆₄ T₆₃ T₅₃ S₆₃ D₅₃ T₆₄ T₅₃ S₆₃ D₆₃ T₅₃

71. Saliec taktssvītras un ritmizē piemēru!

Allegro

J. Brāms

✓ Noklausies J.Brāmsa piekto „Ungāru deju” un nosaki prasīto!

Temps _____ / Mūzikas raksturs _____

Tonalitāte _____ / Raksturīgā ritma grupa _____

72. Nosaki taksmēru un skandē latviešu tautas mīklu vienbalsīgi un kanonā!

Ma| die - nu, ma| nak - ti, ne mil - tu, ne pe - la - vu.

(Latviešu tautas mīkla)

2. 3.

Dominantseptakords (D₇)

Akordu, kuru veido četras pa tercām sakārtotas skaņas, sauc par **septakordu**.

Septakordu uz skaņkārtas **V** pakāpes sauc par **dominantseptakordu**.

Dominantseptakords (D₇) atrodas dabiskajā mažorā un harmoniskajā minorā uz **V** pakāpes un atrisinās noturīgajā tercā ar trīskāršotu tonikas skaņu.

D₇ = I 3 + m3 + m3

Do mažors

D₇ I3 (T)

do minors

D₇ m3 (t)

75. Atrodi, kurās taktīs melodija veidojas pa D₇ skaņām un iemācies kanonu ar pavadījumu!

Lai kopā sanākam

F. Zilhers
E. Dinsberģis

Lai ko - pā sa - nā - kam un uz - dzie - dam. Lai bal - sis pa - ce - ļam

un dzies - mas skan - di - nām, jo caur to sirds un prāts ie - līk - smo - jas.

76.

Raksti D₇ ar atrisinājumu norādītajās tonalitātēs!*Dari tā!*

- Uzraksti tonalitātes zīmes
- Atrodi vajadzīgo pakāpi
- Uzbūvē D₇ un atrisini to!

Sol	Fa	Re	Si \flat
D ₇ I3	D ₇ I3	D ₇ I3	D ₇ I3
mi	re	si	sol
D ₇ m3	D ₇ m3	D ₇ m3	D ₇ m3

77.

Klausoties sakārto melodijai ritmu!

- ✓ Nosaki metra veidu: *regulāri mainīgs / neregulāri mainīgs.*
- ✓ Atzīmē, kāda ir perioda uzbūve: *kvadrātiska / nekvadrātiska.*

Mēreni

Latviešu t. dz.

Mē - ness ņē - ma Sau - les mei - tu, lū - dza ma - ni pa - nāk - snos,
Mē - ness ņē - ma Sau - les mei - tu, lū - dza ma - ni pa - nāk - snos.

78. Klausoties pabeidz melodijas pierakstu!

Mi \flat mažors

✓ Atzīmē melodijā teikumus un frāzes, uzraksti struktūras formulu _____

Nesteidzot

Latviešu t. dz.

79. Raksti, spēlē un dziedī Mi \flat mažorā:

a) intervālus ar atrisinājumu un intervalu secību

m7 I⁶ I³ I² m3 m6 I³ I⁶ m7 I³ m6 VII I⁵

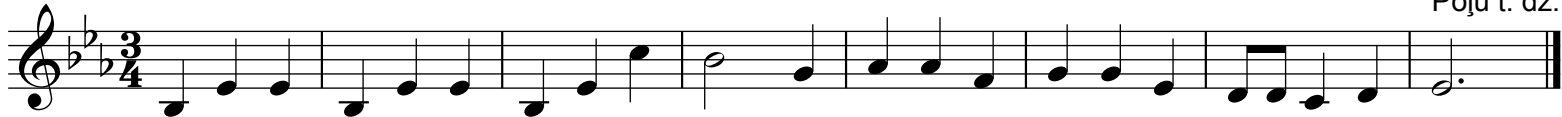
b) D7 ar atrisinājumu un intervālu secību

D7 I³ T₅₃ S₆₃ T₆₄ D7 T₅₃ T₆₃ S₅₃ D₅₃ D7 T₅₃

80. Turpini melodisko impulsu, raksti variācijas par poļu tautasdziesmas tēmu!

Tēma:

Poļu t. dz.

1.variācija: Mazurka

✓ Izdomā katrai dejai ritma ostinato!

Mazurka

3		:
4		:

2.variācija: Polonēze

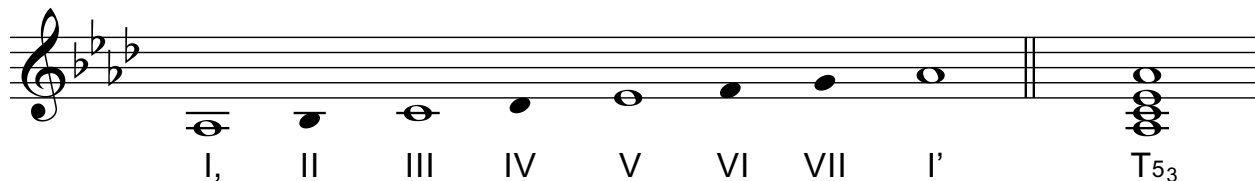
Polonēze

3		:
4		:

Iepazīsti jaunu tonalitāti – La^b mažoru!

La^b mažors

81 Klausies un pakāpju rindā ieraksti trūkstošās pakāpes!

Transponēt –
pārcelt citā
tonalitātē.

I' - - IV - VI - - - II' - I' - V - III' - - - III' - - I'

82. Transponē kanonu (75.uzdevums) La^b mažorā un iemācies to spēlēt ar pavadījumu!

F. Zilhers

Lai ko - pā sa - nā - kam un uz - dzie - dam. Lai bal - sis pa - ce - ļam
un dzies - mas skan - di - nām, jo caur to sirds un prāts ie - līk - smo - jas.

83. Dziedi un analizē latviešu tautasdziesmu!

✓ Uzraksti melodijai otro balsi!

Pacilāti

Latviešu t. dz.

1. Mazs bij' tē - va no - va - di - ņis, bet di - že - ni tu - rē - jās. Mazs bij' tē - va
2. Vi - siem la - bi, vi - siem la - bi ma - nā tē - vu ze - mī - tē. Vi - siem la - bi,

no - va - di - ņis, bet di - že - ni tu - rē - jās, bet di - že - ni tu - rē - jās.
vi - siem la - bi ma - nā tē - vu ze - mī - tē, ma - nā tē - vu ze - mī - tē.

3. Zaķim labi cilpas mesti,
Rubenimi rubināt.

4. Arājs ara kalniņāi,
Avots teka lejiņā.

5. Netrūkst maizes arājami,
Ne ūdeņa kumeļam.

Tautas dziesmas cikls _____ / Grupa _____

Tonalitāte _____ / Metroritma raksturīgās iezīmes _____

Melodiskā līnija: _____ / Diapazons _____ / Raksturīgās intonācijas _____

Dziesmas raksturs _____ / Melodijas tips: *dziedamā dziesma* / *teicamā dziesma*.

Perioda uzbūve: *kvadrātiska* / *nekvadrātiska* _____

84. Klausoties pabeidz melodijas pierakstu!

- ✓ Klausies melodiju ar pavadījumu un atzīmētajās taktīs uzraksti akorda funkciju (T, S vai D).
- ✓ Atzīmē melodijā teikumus un frāzes, uzraksti struktūras formulu _____

Latviešu t. dz.

Musical notation for exercise 84, showing two staves of music in G minor. The first staff has two measures with chords T and D marked above. The second staff has four measures with chords T, T, T, and T marked above.

85. Turpini melodisko impulsu, pabeidz melodiju La^b mažorā! Izmanto kādu no tev zināmajiem attīstības paņēmieniem (*tiešs vai variēts frāžu atkārtojums, sekvence*).

Dziesma bez vārdiem

Allegretto

Musical notation for exercise 85, showing two staves of music in A major. The first staff has a melody starting with a dotted quarter note followed by eighth notes. The second staff is empty for completion.

lepazīsti La^b mažora paralēlo tonalitāti – fa minoru!

fa minors

dabiskais

I II III IV V, VI, VII, I t₅₃

harmoniskais

#VII

melodiskais

#VI #VII VII VI

88. Saklausi un uzraksti pakāpju motīvus fa minorā!

I, - -	V' - -	VII, - -	III - -	IV - -	II - -
--------	--------	----------	---------	--------	--------

Lēni, smagi

Latviešu t. dz.

Ej, sau - lī - te, drīz pie Die - va, dod man svē - tu va - ka - riņ'. Bar - gi kun - gi
Mel - na čūs - ka mil - tus ma - la vi - dū jū - ras uz ak - min'. Tos būs ēs - ti
dar - bu de - va, ne - dod svē - ta va - ka - riņ'. Ū - ū - - !
tiem kun - gie - mi, kas bez sau - les strā - di - nāj'.

Tautasdziesmas cikls _____ / Grupa _____

Tonalitāte _____ / Metroritma raksturīgās iezīmes _____

Perioda uzbūve: *kvadrātiska / nekvadrātiska* _____

Melodiskā līnija: _____ / Diapazons _____ / Raksturīgās intonācijas _____

Dziesmas raksturs _____ / Melodijas tips: *dziedamā dziesma / teicamā dziesma.*

90. Klausoties sakārto ritmu un pabeidz melodijas pierakstu!

- ✓ Atrodi un nosaki visus noturīgos intervālus (meklē intervālus arī starp taktīm)
- ✓ Nosaki perioda uzbūvi (*kvadrātiska / nekvadrātiska*) un melodijas tipu (*teicamā dziesma / dziedamā dziesma*)

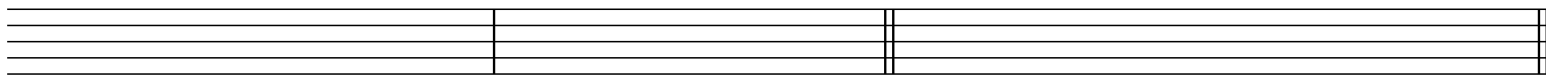
Nesteidzot

Latviešu t. dz.

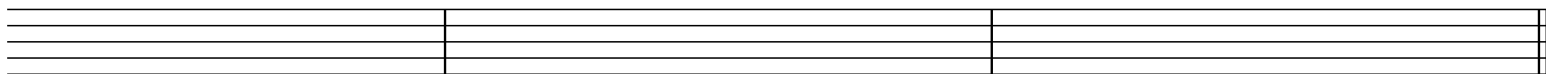
92. Uzraksti, spēlē un dziedī fa minorā:

a) intervālus ar atrisinājumu un intervālu secību

m7 m6 m3 I2 I3 I6 $\frac{t4}{V}$ $\frac{t5}{V}$ $\frac{m6}{V}$ $\frac{m7}{V}$ $\frac{m3}{I}$

b) akordu secības

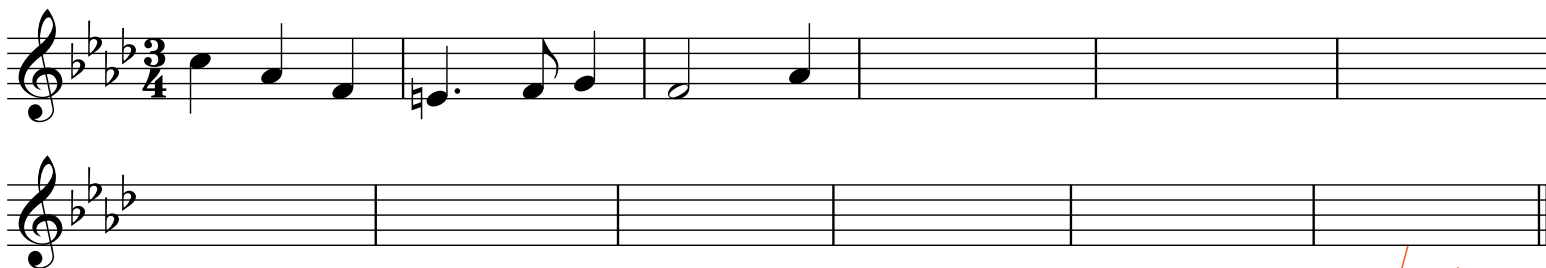

D7 m3 t₅₃ t₆₄ s₆₃ D7 t₅₃ t₅₃ s₆₄ D₆₃ D7 t₅₃

93. Turpini melodisko impulsu, veido periodu ar trīstaktu frāzēm!

Tranquillo

Domīgais valsis

lepazīsti jaunu sinkopes veidu!

Allegretto

L. van Bēthovens

Sinkope ir iespējama gan takts robežās, gan arī starp taktīm. Ja līga savieno divas vienāda augstuma skaņas starp taktīm, to sauc par **starpakts sinkopi**.

94. Saliec taktssvītras un ritmizē piemēru vienbalsīgi un kanonā!

95. Saceri dziesmu ar pavadījumu pēc dotā teksta.

- ✓ Patstāvīgi izvēlies tonalitāti, taktsmēru un pavadījuma faktūru, uzraksti arī mūzikas rakstura apzīmējumu!

Ziema galā!

V. Plūdonis

The image shows a musical score for the song 'Ziema galā!'. It consists of two systems of music. Each system has a treble clef on the top staff and a bass clef on the bottom staff. The lyrics are written in the center of each staff. The first system contains the lyrics: 'At - kal jaut - rā, dzid - rā mē - lē vi - si strau - ti spē - lēt spē - lē,'. The second system contains the lyrics: 'u - pes ča - lo ska - ļā ča - lā: Zie - ma ga - lā! Zie - ma ga - lā!'. The score is presented as a series of empty staves with the lyrics placed within them, intended for a student to write their own musical notation.

Projām ledi, projām sniegi,
Silti vēji žūžo liegi,
Strazdi svilpo koku galā:
Ziema galā! Ziema galā!

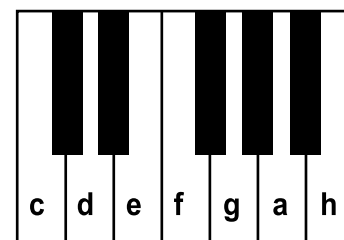

Skaņu burtu apzīmējumi

Līdzās skaņu zilbju nosaukumiem (do, re, mi, fa, sol, la, si) mūzikā plaši lieto arī **burtu nosaukumus**. Katrai skaņai atbilst savs burts: do = **c**, re = **d**, mi = **e**, fa = **f**, sol = **g**, la = **a**, si = **h**.

- Apzīmējot skaņas paaugstinājumu par pustomi, burtam pievieno galotni – **is** (piemēram, *cis, dis*).
- Apzīmējot skaņas pazeminājumu par pustomi, burtam pievieno galotni – **es** (piemēram, *des, ges*).

cis dis fis gis ais
des es ges as b

do re mi fa sol la si

Aplūko zīmējumu, iepazīsties ar skaņu burtu nosaukumiem un atrodi izņēmumus!

96. Kanona nosaukuma atšifrējums slēpjas 1. un 2.taktī. Lai to uzzinātu, uzraksti nošu burtu apzīmējumus un iemācies kanonu ar vārdiem un ar burtu nosaukumiem.

✓ Sameklē akordus un spēlē kanonu ar pavadījumu!

K. G. Herings

2.

ka - fi - ju ne-dzer, la-bāk ne! Mel-nais tur-ku dzē-riens dau-dziem gar-šo gan,
to-mēr ve-se-līgs tas nav ne tev, ne man. Ka - fi - ju ma-zāk dzer, la - bāk pēc su - las tver!

97. Ja pareizi uzrakstīsi un ritmiski sakārtosi ar burtiem apzīmētās notis, tad izveidosies pazīstama apsveikuma dziesma. Iemācies un spēlē to ar paša izveidotu pavadījumu!

c1 c1 d1 c1 f1 e1 c1 c1 d1 c1 g1 f1 c1 c1 c2 a1 f1 e1 d1 b1 b1 a1 f1 g1 f1

Klasiskajā mūzikā nereti mažoru apzīmē ar ***dur***, bet minoru - ar ***moll***. Šos nosaukumus parasti lieto kopā ar burtu apzīmējumiem, piemēram, D *dur* (Re mažors), g *moll* (sol minors).

dur – mažors
moll - minors

98. Turpini: raksti lodziņos atslēgas zīmēm atbilstošās mažora (*dur*) un minora (*moll*) tonalitātes ar burtu apzīmējumiem!

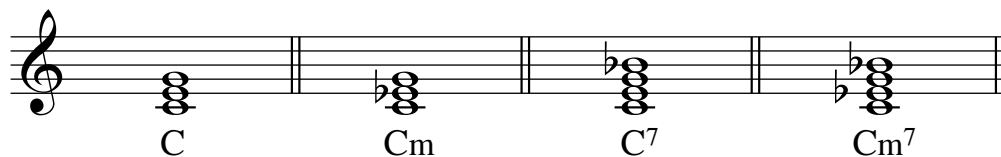
C dur	___ dur	___ dur	___ dur	___ dur
a moll	___ moll	___ moll	___ moll	___ moll

Burtu nosaukumi
pavadījuma
veidošanā

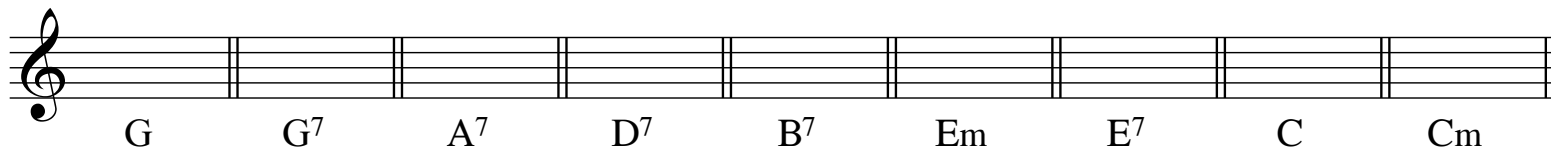
Burtu nosaukumus lieto, lai pierakstītu vienkārša pavadījuma akordus.

- **Mažora trijskani** šajā pierakstā apzīmē ar lielo burtu: **C, D, E^b**
- **Minora trijskani** apzīmē šādi: **Cm, Dm, F[#]m**
- **Septakordu** apzīmē šādi: **C₇, E^b, Dm₇, F[#]m₇**

Izņēmums ir skaņa si. Dziesmu pavadījumu pierakstā to parasti apzīmē ar burtu B, bet skaņu si— ar B^b.

99. Uzraksti prasītos akordus ar notīm!

✓ Izmanto uzrakstītos akordus, veidojot melodijai pavadījumu!

Moderately slow

E. Preslijs

100. Spēlē C dur gammu ar pavadījumu dažādās faktūrās (labā roka – gamma, kreisā roka – pavadījums)!

C G C F C F G C

101. Sameklē norādītos akordus un spēlē melodiju ar pavadījumu!

♩ = 100 S. C. Foster

C F C G⁷ C F C G⁷ C

G⁷ C F C G⁷ C F C G⁷ C

✓ Pavadījumā vari izmantot šādu faktūru:

C F G⁷ C

Kvodlibets (latīņu val. – ko vēlies) ir polifonās mūzikas forma, kurā vienlaikus skan divas vai vairākas atšķirīgas patstāvīgas melodijas.

1. C - a - f - f - e - e, ka - fi - ju ne-dzer, la - bāk ne!

1. Drau - gi, virs ze - mes nav mū - žīgs ne - kas,

1. Kad stun - da mums sā - kas, vis - pirms tad mēs dzie - dam, tik 2.

2.

Mel-nais tur-ku dzē-riens dau-dziem gar-šo gan, to-mēr ve-se-līgs tas nav ne tev, ne man.

2.

Bet, kaut viss ko - pā grūs, mū - zi - ka to - mēr būs:

3.

plūs - to - šī un mai - gi šī dzies - ma lai skan: la,

3.

Ka - fi - ju ma - zāk dzer, la - bāk pēc su - las tver!

3.

Cil - vēks bez mū - zi - kas nav it - ne - kas!

la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la.

103. Klausoties nosaki taktsmēru un pabeidz melodijas pierakstu!

Tempo di Marcia

I. Udodova

Two staves of musical notation in G major (one sharp). The first staff contains a melody starting with a dotted quarter note G4, followed by quarter notes A4, B4, C5, D5, E5, and a final quarter note G5. The second staff contains a melody starting with a dotted quarter note G4, followed by quarter notes A4, B4, C5, and a final quarter note G5. The piece concludes with a double bar line.

104. Klausoties nosaki taktsmēru un pabeidz melodijas pierakstu!

✓ Atzīmē melodijā frāzes un teikumus, uzraksti perioda uzbūves formulu _____

Andantino

J. S. Bahs

Two staves of musical notation in B minor (two flats). The first staff contains a melody starting with a dotted quarter note B3, followed by quarter notes C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5, A5, B5, C6, D6, E6, F6, G6, A6, B6, C7, D7, E7, F7, G7, A7, B7, C8, D8, E8, F8, G8, A8, B8, C9, D9, E9, F9, G9, A9, B9, C10, D10, E10, F10, G10, A10, B10, C11, D11, E11, F11, G11, A11, B11, C12, D12, E12, F12, G12, A12, B12, C13, D13, E13, F13, G13, A13, B13, C14, D14, E14, F14, G14, A14, B14, C15, D15, E15, F15, G15, A15, B15, C16, D16, E16, F16, G16, A16, B16, C17, D17, E17, F17, G17, A17, B17, C18, D18, E18, F18, G18, A18, B18, C19, D19, E19, F19, G19, A19, B19, C20, D20, E20, F20, G20, A20, B20, C21, D21, E21, F21, G21, A21, B21, C22, D22, E22, F22, G22, A22, B22, C23, D23, E23, F23, G23, A23, B23, C24, D24, E24, F24, G24, A24, B24, C25, D25, E25, F25, G25, A25, B25, C26, D26, E26, F26, G26, A26, B26, C27, D27, E27, F27, G27, A27, B27, C28, D28, E28, F28, G28, A28, B28, C29, D29, E29, F29, G29, A29, B29, C30, D30, E30, F30, G30, A30, B30, C31, D31, E31, F31, G31, A31, B31, C32, D32, E32, F32, G32, A32, B32, C33, D33, E33, F33, G33, A33, B33, C34, D34, E34, F34, G34, A34, B34, C35, D35, E35, F35, G35, A35, B35, C36, D36, E36, F36, G36, A36, B36, C37, D37, E37, F37, G37, A37, B37, C38, D38, E38, F38, G38, A38, B38, C39, D39, E39, F39, G39, A39, B39, C40, D40, E40, F40, G40, A40, B40, C41, D41, E41, F41, G41, A41, B41, C42, D42, E42, F42, G42, A42, B42, C43, D43, E43, F43, G43, A43, B43, C44, D44, E44, F44, G44, A44, B44, C45, D45, E45, F45, G45, A45, B45, C46, D46, E46, F46, G46, A46, B46, C47, D47, E47, F47, G47, A47, B47, C48, D48, E48, F48, G48, A48, B48, C49, D49, E49, F49, G49, A49, B49, C50, D50, E50, F50, G50, A50, B50, C51, D51, E51, F51, G51, A51, B51, C52, D52, E52, F52, G52, A52, B52, C53, D53, E53, F53, G53, A53, B53, C54, D54, E54, F54, G54, A54, B54, C55, D55, E55, F55, G55, A55, B55, C56, D56, E56, F56, G56, A56, B56, C57, D57, E57, F57, G57, A57, B57, C58, D58, E58, F58, G58, A58, B58, C59, D59, E59, F59, G59, A59, B59, C60, D60, E60, F60, G60, A60, B60, C61, D61, E61, F61, G61, A61, B61, C62, D62, E62, F62, G62, A62, B62, C63, D63, E63, F63, G63, A63, B63, C64, D64, E64, F64, G64, A64, B64, C65, D65, E65, F65, G65, A65, B65, C66, D66, E66, F66, G66, A66, B66, C67, D67, E67, F67, G67, A67, B67, C68, D68, E68, F68, G68, A68, B68, C69, D69, E69, F69, G69, A69, B69, C70, D70, E70, F70, G70, A70, B70, C71, D71, E71, F71, G71, A71, B71, C72, D72, E72, F72, G72, A72, B72, C73, D73, E73, F73, G73, A73, B73, C74, D74, E74, F74, G74, A74, B74, C75, D75, E75, F75, G75, A75, B75, C76, D76, E76, F76, G76, A76, B76, C77, D77, E77, F77, G77, A77, B77, C78, D78, E78, F78, G78, A78, B78, C79, D79, E79, F79, G79, A79, B79, C80, D80, E80, F80, G80, A80, B80, C81, D81, E81, F81, G81, A81, B81, C82, D82, E82, F82, G82, A82, B82, C83, D83, E83, F83, G83, A83, B83, C84, D84, E84, F84, G84, A84, B84, C85, D85, E85, F85, G85, A85, B85, C86, D86, E86, F86, G86, A86, B86, C87, D87, E87, F87, G87, A87, B87, C88, D88, E88, F88, G88, A88, B88, C89, D89, E89, F89, G89, A89, B89, C90, D90, E90, F90, G90, A90, B90, C91, D91, E91, F91, G91, A91, B91, C92, D92, E92, F92, G92, A92, B92, C93, D93, E93, F93, G93, A93, B93, C94, D94, E94, F94, G94, A94, B94, C95, D95, E95, F95, G95, A95, B95, C96, D96, E96, F96, G96, A96, B96, C97, D97, E97, F97, G97, A97, B97, C98, D98, E98, F98, G98, A98, B98, C99, D99, E99, F99, G99, A99, B99, C100, D100, E100, F100, G100, A100, B100, C101, D101, E101, F101, G101, A101, B101, C102, D102, E102, F102, G102, A102, B102, C103, D103, E103, F103, G103, A103, B103, C104, D104, E104, F104, G104, A104, B104, C105, D105, E105, F105, G105, A105, B105, C106, D106, E106, F106, G106, A106, B106, C107, D107, E107, F107, G107, A107, B107, C108, D108, E108, F108, G108, A108, B108, C109, D109, E109, F109, G109, A109, B109, C110, D110, E110, F110, G110, A110, B110, C111, D111, E111, F111, G111, A111, B111, C112, D112, E112, F112, G112, A112, B112, C113, D113, E113, F113, G113, A113, B113, C114, D114, E114, F114, G114, A114, B114, C115, D115, E115, F115, G115, A115, B115, C116, D116, E116, F116, G116, A116, B116, C117, D117, E117, F117, G117, A117, B117, C118, D118, E118, F118, G118, A118, B118, C119, D119, E119, F119, G119, A119, B119, C120, D120, E120, F120, G120, A120, B120, C121, D121, E121, F121, G121, A121, B121, C122, D122, E122, F122, G122, A122, B122, C123, D123, E123, F123, G123, A123, B123, C124, D124, E124, F124, G124, A124, B124, C125, D125, E125, F125, G125, A125, B125, C126, D126, E126, F126, G126, A126, B126, C127, D127, E127, F127, G127, A127, B127, C128, D128, E128, F128, G128, A128, B128, C129, D129, E129, F129, G129, A129, B129, C130, D130, E130, F130, G130, A130, B130, C131, D131, E131, F131, G131, A131, B131, C132, D132, E132, F132, G132, A132, B132, C133, D133, E133, F133, G133, A133, B133, C134, D134, E134, F134, G134, A134, B134, C135, D135, E135, F135, G135, A135, B135, C136, D136, E136, F136, G136, A136, B136, C137, D137, E137, F137, G137, A137, B137, C138, D138, E138, F138, G138, A138, B138, C139, D139, E139, F139, G139, A139, B139, C140, D140, E140, F140, G140, A140, B140, C141, D141, E141, F141, G141, A141, B141, C142, D142, E142, F142, G142, A142, B142, C143, D143, E143, F143, G143, A143, B143, C144, D144, E144, F144, G144, A144, B144, C145, D145, E145, F145, G145, A145, B145, C146, D146, E146, F146, G146, A146, B146, C147, D147, E147, F147, G147, A147, B147, C148, D148, E148, F148, G148, A148, B148, C149, D149, E149, F149, G149, A149, B149, C150, D150, E150, F150, G150, A150, B150, C151, D151, E151, F151, G151, A151, B151, C152, D152, E152, F152, G152, A152, B152, C153, D153, E153, F153, G153, A153, B153, C154, D154, E154, F154, G154, A154, B154, C155, D155, E155, F155, G155, A155, B155, C156, D156, E156, F156, G156, A156, B156, C157, D157, E157, F157, G157, A157, B157, C158, D158, E158, F158, G158, A158, B158, C159, D159, E159, F159, G159, A159, B159, C160, D160, E160, F160, G160, A160, B160, C161, D161, E161, F161, G161, A161, B161, C162, D162, E162, F162, G162, A162, B162, C163, D163, E163, F163, G163, A163, B163, C164, D164, E164, F164, G164, A164, B164, C165, D165, E165, F165, G165, A165, B165, C166, D166, E166, F166, G166, A166, B166, C167, D167, E167, F167, G167, A167, B167, C168, D168, E168, F168, G168, A168, B168, C169, D169, E169, F169, G169, A169, B169, C170, D170, E170, F170, G170, A170, B170, C171, D171, E171, F171, G171, A171, B171, C172, D172, E172, F172, G172, A172, B172, C173, D173, E173, F173, G173, A173, B173, C174, D174, E174, F174, G174, A174, B174, C175, D175, E175, F175, G175, A175, B175, C176, D176, E176, F176, G176, A176, B176, C177, D177, E177, F177, G177, A177, B177, C178, D178, E178, F178, G178, A178, B178, C179, D179, E179, F179, G179, A179, B179, C180, D180, E180, F180, G180, A180, B180, C181, D181, E181, F181, G181, A181, B181, C182, D182, E182, F182, G182, A182, B182, C183, D183, E183, F183, G183, A183, B183, C184, D184, E184, F184, G184, A184, B184, C185, D185, E185, F185, G185, A185, B185, C186, D186, E186, F186, G186, A186, B186, C187, D187, E187, F187, G187, A187, B187, C188, D188, E188, F188, G188, A188, B188, C189, D189, E189, F189, G189, A189, B189, C190, D190, E190, F190, G190, A190, B190, C191, D191, E191, F191, G191, A191, B191, C192, D192, E192, F192, G192, A192, B192, C193, D193, E193, F193, G193, A193, B193, C194, D194, E194, F194, G194, A194, B194, C195, D195, E195, F195, G195, A195, B195, C196, D196, E196, F196, G196, A196, B196, C197, D197, E197, F197, G197, A197, B197, C198, D198, E198, F198, G198, A198, B198, C199, D199, E199, F199, G199, A199, B199, C200, D200, E200, F200, G200, A200, B200, C201, D201, E201, F201, G201, A201, B201, C202, D202, E202, F202, G202, A202, B202, C203, D203, E203, F203, G203, A203, B203, C204, D204, E204, F204, G204, A204, B204, C205, D205, E205, F205, G205, A205, B205, C206, D206, E206, F206, G206, A206, B206, C207, D207, E207, F207, G207, A207, B207, C208, D208, E208, F208, G208, A208, B208, C209, D209, E209, F209, G209, A209, B209, C210, D210, E210, F210, G210, A210, B210, C211, D211, E211, F211, G211, A211, B211, C212, D212, E212, F212, G212, A212, B212, C213, D213, E213, F213, G213, A213, B213, C214, D214, E214, F214, G214, A214, B214, C215, D215, E215, F215, G215, A215, B215, C216, D216, E216, F216, G216, A216, B216, C217, D217, E217, F217, G217, A217, B217, C218, D218, E218, F218, G218, A218, B218, C219, D219, E219, F219, G219, A219, B219, C220, D220, E220, F220, G220, A220, B220, C221, D221, E221, F221, G221, A221, B221, C222, D222, E222, F222, G222, A222, B222, C223, D223, E223, F223, G223, A223, B223, C224, D224, E224, F224, G224, A224, B224, C225, D225, E225, F225, G225, A225, B225, C226, D226, E226, F226, G226, A226, B226, C227, D227, E227, F227, G227, A227, B227, C228, D228, E228, F228, G228, A228, B228, C229, D229, E229, F229, G229, A229, B229, C230, D230, E230, F230, G230, A230, B230, C231, D231, E231, F231, G231, A231, B231, C232, D232, E232, F232, G232, A232, B232, C233, D233, E233, F233, G233, A233, B233, C234, D234, E234, F234, G234, A234, B234, C235, D235, E235, F235, G235, A235, B235, C236, D236, E236, F236, G236, A236, B236, C237, D237, E237, F237, G237, A237, B237, C238, D238, E238, F238, G238, A238, B238, C239, D239, E239, F239, G239, A239, B239, C240, D240, E240, F240, G240, A240, B240, C241, D241, E241, F241, G241, A241, B241, C242, D242, E242, F242, G242, A242, B242, C243, D243, E243, F243, G243, A243, B243, C244, D244, E244, F244, G244, A244, B244, C245, D245, E245, F245, G245, A245, B245, C246, D246, E246, F246, G246, A246, B246, C247, D247, E247, F247, G247, A247, B247, C248, D248, E248, F248, G248, A248, B248, C249, D249, E249, F249, G249, A249, B249, C250, D250, E250, F250, G250, A250, B250, C251, D251, E251, F251, G251, A251, B251, C252, D252, E252, F252, G252, A252, B252, C253, D253, E253, F253, G253, A253, B253, C254, D254, E254, F254, G254, A254, B254, C255, D255, E255, F255, G255, A255, B255, C256, D256, E256, F256, G256, A256, B256, C257, D257, E257, F257, G257, A257, B257, C258, D258, E258, F258, G258, A258, B258, C259, D259, E259, F259, G259, A259, B259, C260, D260, E260, F260, G260, A260, B260, C261, D261, E261, F261, G261, A261, B261, C262, D262, E262, F262, G262, A262, B262, C263, D263, E263, F263, G263, A263, B263, C264, D264, E264, F264, G264, A264, B264, C265, D265, E265, F265, G265, A265, B265, C266, D266, E266, F266, G266, A266, B266, C267, D267, E267, F267, G267, A267, B267, C268, D268, E268, F268, G268, A268, B268, C269, D269, E269, F269, G269, A269, B269, C270, D270, E270, F270, G270, A270, B270, C271, D271, E271, F271, G271, A271, B271, C272, D272, E272, F272, G272, A272, B272, C273, D273, E273, F273, G273, A273, B273, C274, D274, E274, F274, G274, A274, B274, C275, D275, E275, F275, G275, A275, B275, C276, D276, E276, F276, G276, A276, B276, C277, D277, E277, F277, G277, A277, B277, C278, D278, E278, F278, G278, A278, B278, C279, D279, E279, F279, G279, A279, B279, C280, D280, E280, F280, G280, A280, B280, C281, D281, E281, F281, G281, A281, B281, C282, D282, E282, F282, G282, A282, B282, C283, D283, E283, F283, G283, A283, B283, C284, D284, E284, F284, G284, A284, B284, C285, D285, E285, F285, G285, A285, B285, C286, D286, E286, F286, G286, A286, B286, C287, D287, E287, F287, G287, A287, B287, C288, D288, E288, F288, G288, A288, B288, C289, D289, E289, F289, G289, A289, B289, C290, D290, E290, F290, G290, A290, B290, C291, D291, E291, F291, G291, A291, B291, C292, D292, E292, F292, G292, A292, B292, C293, D293, E293, F293, G293, A293, B293, C294, D294, E294, F294, G294, A294, B294, C295, D295, E295, F295, G295, A295, B295, C296, D296, E296, F296, G296, A296, B296, C297, D297, E297, F297, G297, A297, B297, C298, D298, E298, F298, G298, A298, B298, C299, D299, E299, F299, G299, A299, B299, C300, D300, E300, F300, G300, A300, B300, C301, D301, E301, F301, G301, A301, B301, C302, D302, E302, F302, G302, A302, B302, C303, D303, E303, F303, G303, A303, B303, C304, D304, E304, F304, G304, A304, B304, C305, D305, E305, F305, G305, A305, B305, C306, D306, E306, F306, G306, A306, B306, C307, D307, E307, F307, G307, A307, B307, C308, D308, E308, F308, G308, A308, B308, C309, D309, E309, F309, G309, A309, B309, C310, D310, E310, F310, G310, A310, B310, C311, D311, E311, F311, G311, A311, B311, C312, D312, E312, F312, G312, A312, B312, C313, D313, E313, F313, G313, A313, B313, C314, D314, E314, F314, G314, A314, B314, C315, D315, E315, F315, G315, A315, B315, C316, D316, E316, F316, G316, A316, B316, C317, D317, E317, F317, G317, A317, B317, C318, D318, E318, F318, G318, A318, B318, C319, D319, E319, F319, G319, A319, B319, C320, D320, E320, F320, G320, A320, B320, C321, D321, E321, F321, G321, A321, B321, C322, D322, E322, F322, G322, A322, B322, C323, D323, E323, F323, G323, A323, B323, C324, D324, E324, F324, G324, A324, B324, C325, D325, E325, F325, G325, A325, B325, C326, D326, E326, F326, G326, A326, B326, C327, D327, E327, F327, G327, A327, B327, C328, D328, E328, F328, G328, A328, B328, C329, D329, E329, F329, G329, A329, B329, C330, D330, E330, F330, G330, A330, B330, C331, D331, E331, F331, G331, A331, B331, C332, D332, E332, F332, G332, A332, B332, C333, D333, E333, F333, G333, A333, B333, C334, D334, E334, F334, G334, A334, B334, C335, D335, E335, F335, G335, A335, B335, C336, D336, E336, F336, G336, A336, B336, C337, D337, E337, F337, G337, A337, B337, C338, D338, E338, F338, G338, A338, B338, C339, D339, E339, F339, G339, A339, B339, C340, D340, E340, F340, G340, A340, B340, C341, D341, E341, F341, G341, A341, B341, C342, D342, E342, F342, G342, A342, B342, C343, D343, E343, F343, G343, A343, B343, C344, D344, E344, F344, G344, A344, B344, C345, D345, E345, F345, G345, A345, B345, C346, D346, E346, F346, G346, A346, B346, C347, D347, E347, F347, G347, A347, B347, C348, D348, E348, F348, G348, A348, B348, C349, D349, E349, F349, G349, A349, B349, C350, D350, E350, F350, G350, A350, B350, C351, D351, E351, F351, G351, A351, B351, C352, D352, E352, F352, G352, A352, B352, C353, D353, E353, F353, G353, A353, B353, C354, D354, E354, F354, G354, A354, B354, C355, D355, E355, F355, G355, A355, B355, C356, D356, E356, F356, G356, A356, B356, C357, D357, E357, F357, G357, A357, B357, C358, D358, E358, F358, G358, A358, B358, C359, D359, E359, F359, G359, A359, B359, C360, D360, E360, F360, G360, A360, B360, C361, D361, E361, F361, G361, A361, B361, C362, D362, E362, F362, G362,

105. Klausoties nosaki taktsmēru un pabeidz melodijas pierakstu!

✓ Atzīmē melodijā frāzes, uzraksti perioda struktūras formulu _____

E. Grīgs

Andante

Musical notation for exercise 105, featuring two staves in treble clef with a key signature of three sharps (F#, C#, G#). The tempo is marked 'Andante'. The first staff contains a melodic line with a checkmark above the final note. The second staff shows the continuation of the melody, ending with a double bar line.

106. Klausoties nosaki taktsmēru un pabeidz melodijas pierakstu!

✓ Atzīmē melodijā frāzes, nosaki katras frāzes sākuma intervālu!

I. Udodova

Commodo

Musical notation for exercise 106, featuring two staves in treble clef with a key signature of one flat (F). The tempo is marked 'Commodo'. The first staff contains a melodic line with a checkmark above the final note. The second staff shows the continuation of the melody, ending with a double bar line.

107. Klausoties nosaki taktsmēru un pabeidz melodijas pierakstu!

Energico

I. Udodova

Musical notation for exercise 107, 'Energico' by I. Udodova. The notation is in treble clef with a key signature of three sharps (F#, C#, G#). The melody consists of two staves. The first staff contains a quarter note G4, followed by a dotted quarter note A4, an eighth note B4, and a quarter note C5. The second staff continues the melody with a quarter note B4, a dotted quarter note A4, an eighth note G4, and a quarter note F#4. The piece ends with a double bar line.

108. Klausoties nosaki taktsmēru un pabeidz melodijas pierakstu!

Andante

I. Udodova

Musical notation for exercise 108, 'Andante' by I. Udodova. The notation is in treble clef with a key signature of three sharps (F#, C#, G#). The melody consists of two staves. The first staff contains a quarter note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5. The second staff continues the melody with quarter notes B4, A4, G4, and F#4. The piece ends with a double bar line.

Zibsnī zvaigznes aiz Daugavas

Zigmara Liepiņa mūzika
Latviešu tautasdziesmu vārdi

Snie-gi sni-ga ā - ri- ņos, bal - ti jā - ja ka - ra - vī - ri. Tā - lu bi - ju, ne - pa - zi - nu,
vai nav ma - ni bā - le - liņ'. Zib - snī zvaig - znes aiz Dau - ga - vas mel - na - jos
de - be - šos, sa - ka Die - va eņ - ģe - lī - ši: ne - būs mie - ra šai ze - mē.

2. Saule, gaisu sajaukusi,
Aizsaspieda ozolā.
Kungi, karu sacēluši,
Sauca manus bāleliņus.

Pār kalniņu vējiņš pūta,
Putas grieza ezerā.
Bālenīts karā jāja,
No akmeņa sirdi ņēma.

3. Kur, māmiņa, tu sēdēji,
Karavīru lolodama?
Daugaviņas maliņā,
Dziļasaru pelcītī.

Kad, dēliņ, tu atnāksi
No kariņa atpakaļ?
Tad, māmiņ, es atnākšu,
Kad zaļos sētas mieti.

4. Kad zaļos sētas mieti,
Kad sapuva akmentiņi.
Tad, māmiņ, es atnākšu
No kariņa atpakaļ.

Kas redzēja rīta zvaigzni
Vakarā uzlecām?
Kas redzēja pārejam
Karā dotu bāleliņ'?

Smilšu rausis

Imanta Kalniņa mūzika
Vika vārdi

C F Em Am Dm 1. G7 2. G7

Pui - sīt, kā - dēļ smil - šu rau - sis drūp un ā - rā jūk?
Kā - dēļ zi - li pa - de - be - ši pā - ri ce - ļam kūp?

Am Em F C Am

Ne - bē - dā - jies, mei - te - nī - te, pa - rau - gies, pirms skumt, ai - ziet ma - ni

Em F G7 C F G7

tā - šu zir - gi pa - de - be - šus stumt.

1.2. 3.

C F G7 F G7 C

2. Samirks tavi tāšu zirgi, lietū karojot.
Kam man tagad nosargāto smilšu rausi dot?
Nebēdājies, meitenīte, lietus projām līs,
Mani baltie tāšu zirgi sauli ieraudzīs.

3. Pārscries mājās, brīnīsies, teiks, ka nesaprot,
Pārscries mājās, brīnīsies, teiks, ka nesaprot,
Kādēļ meitenīte viņiem smilšu rausi dod,
Kādēļ meitenīte viņiem smilšu rausi dod.

PAKĀPJU SECĪBAS

1. I' - V - VI - V - II - IV - III - VII, - II - I,	5. I - III - IV - VI, - V, - IV - III - V' - II - I
2. I' - V - VI - III - IV - VI - V - VII, - III - I,	6. I - III - IV - V, - III - II - V' - VII, - II - I
3. I, - VI - V - III - VII, - IV - III - V - II - I	7. I - V, - III - II - VII, - I - IV - II - V' - I
4. I' - VI - V - III - II - V - VII, - III - II - I	8. I - V, - VII, - II - I - V' - II - III - VII, - I

AKORDU SECĪBAS

1. T ₆₃ - T ₅₃ - D ₆₃ - T ₅₃	5. T ₅₃ - S ₆₄ - D ₆₃ - T ₅₃	9. T ₅₃ - S ₆₃ - T ₆₄ - D ₇ -T ₅₃
2. T ₅₃ - T ₆₃ - D ₆₄ - T ₆₃	6. T ₅₃ - S ₆₃ - D ₅₃ - T ₆₄	10. T ₅₃ - T ₆₄ - S ₆₃ - D ₇ -T ₅₃
3. T ₆₃ - T ₅₃ - S ₆₄ - T ₅₃	7. T ₅₃ - S ₆₄ - D ₆₄ - T ₆₃	11. T ₅₃ - S ₆₄ - D ₆₃ - D ₇ - T ₅₃
4. T ₅₃ - T ₆₄ - S ₆₃ - T ₆₄	8. T ₅₃ - S ₆₃ - D ₆₃ - T ₅₃	12. T ₆₃ - S ₅₃ -D ₅₃ - D ₇ - T ₅₃

INTERVĀLU SECĪBAS

MAŽORĀ

1. $\frac{t5}{I}$ $\frac{l3}{IV}$ $\frac{l2}{IV}$ $\frac{m6}{III}$ $\frac{m3}{III}$ $\frac{t8}{I}$

2. $\frac{l3}{I}$ $\frac{l6}{V}$ $\frac{m7}{V}$ $\frac{l3}{I}$ $\frac{m6}{VII}$ $\frac{t5}{I}$

MINORĀ

3. $\frac{m3}{I}$ $\frac{m3}{IV}$ $\frac{l2}{IV}$ $\frac{l3}{III}$ $\frac{t4}{II}$ $\frac{t8}{I}$

4. $\frac{l3}{III}$ $\frac{m6}{V}$ $\frac{m7}{V}$ $\frac{m6}{V}$ $\frac{l3}{VI}$ $\frac{t4}{V}$

INTERVĀLU ĶĒDĪTES

1. l3↑ l2↓ t5↑ m3↓ t4↑ l6↓ m7↑ m6↓ m2↑ (no skaņas re, sib)

2. m3↑ t4↓ m7↑ l3↓ l2↑ t5↓ l6↑ m2↓ t4↑ (no skaņas mi, si)

3. t5↑ m2↓ m3↑ t4↓ l6↑ l2↓ l3↑ t8↓ t4↑ (no skaņas sib, mi♭)

4. m6↑ m3↓ t4↑ l2↓ l3↑ t5↓ m7↑ m2↓ m3↑ (no skaņas si, do#)

5. m7↑ m3↓ l2↑ t5↓ l3↑ t4↓ m2↑ m3↓ t8↑ (no skaņas do, re)

PAZĪSTAMĀKIE LATVIEŠU TAUTASDZIESMU CIKLI (tautasdziesmu analīzei)

Tautasdziesmu cikls	Tautasdziesmu grupa	Raksturīgās iezīmes
GADSKĀRTU IERAŽU DZIESMAS	Pavasara rotāšanas dziesmas	Teicamās dziesmas; piedziedājums <i>rotā</i>
	Gavilēšanas dziesmas	Šaura apjoma melodija; nav piedziedājuma
	Jāņu dziesmas (līgotnes)	Mainīgs taktsmērs; piedziedājums <i>līgo</i>
	Ķekatu dziesmas	Teicamā tipa; piedz. <i>kaladū, olilo, totari</i> u.c.
ĢIMENES GODU DZIESMAS	Kristību dziesmas	Garas teicamā tipa dziesmas; mainīgs taktsmērs
	Precību un kāzu dziesmas	Garas dialoga veida dziesmas; apdziedāšanās dziesmas
	Bēru dziesmas	Skumjas, šaura apjoma melodijas
SADZĪVES DZIESMAS	Bērnu un ģimenes dziesmas	Par māmiņu, brāļiem, māsām, dabu, dzīvniekiem
	Jaunu meitu dziesmas	Par mīlestību, vainadziņa vīšanu, rotāšanu
	Jaunu puisi dziesmas	Par kumeliņu, jaunības spēku, līgavas meklēšanu
	Karavīru dziesmas	Gan brašas, enerģiskas, gan skumjas dziesmas
	Bāra bērnu dziesmas	Ciešanas smagajā darbā un protests pret to
	u.c.	
DARBA DZIESMAS	Arāju, sējēju dziesmas	Šaura apjoma dziesmas ar gari viltām skaņām
	Ganu un piegulnieku dziesmas	Melodiski un ritmiski daudzveidīgas
	Siena un labības pļaujas dziesmas	Gan plaša, gan šaura apjoma dziesmas
	Kūlēju, malēju dziesmas	Ļoti senas šaura apjoma dziesmas
	Vakarēšanas dziesmas	Senas, teiktā tipa dziesmas, bieži 3/8 taktsmērā
	u.c.	
ROTAĻAS UN DEJAS	Rotaļas	Ar atbilstošām kustībām atdarina teksta saturu
	Dziedamās dejas	Kustības tik tieši neatdarina saturu kā rotaļās
	Instrumentālās dejas	Plaši izvērstas dejas ar vairākām tūrēm

BIEŽĀK LIETOTIE PAVADĪJUMA AKORDI

Ab Eb Bb F C G D A E

Fm Cm Gm Dm Am Em Bm F#m C#m

Ab⁷ Eb⁷ Bb⁷ F⁷ C⁷ G⁷ D⁷ A⁷ E⁷

FAKTŪRU PARAUGI

3/4

2/4

4/4 vai

3/8

2/4

6/8

MŪZIKAS TERMINU VĀRDNĪCA

Akords – saskaņa, kuru veido trīs vai vairākas dažāda augstuma skaņas.

- **Trijskanis** (5_3) – akords, kurš sastāv no trijām pa tercām sakārtotām skaņām.
- Trijskaņa **apvērsumi** ir **sekstakords** (6_3) un **kvartsekstakords** (6_4).
- **Septakords** – akords, kurš sastāv no četrām pa tercām sakārtotām skaņām.
- **Dominantseptakords** (D_7) atrodas dabiskajā mažorā un harmoniskajā minorā uz **V** pakāpes.

Alterācija – skaņas paaugstinājums vai pazeminājums par pustomi.

- **Alterācijas zīmes** - diezs (\sharp), bemols (\flat), bekars (\natural), dubultdiezs (\times), dubultbemols ($\flat\flat$).

Dinamika – skanējuma stiprums.

Faktūra – skaņdarba izklāsta veids. Faktūras veidi: **homofona** (akordu faktūra, melodija ar pavadījumu), polifona (divas vai vairākas melodiski patstāvīgas balsis).

Gamma – skaņkārtas skaņas sakārtotas pakāpeniskā secībā no vienas tonikas līdz otrai.

Intervāls – atstatums starp divām skaņām, jeb divu skaņu kopskaņa.

- **Intervāla apvērsums** rodas, intervāla pamatni pārceļot oktāvu augstāk vai intervāla *virsozni* – oktāvu zemāk.
- Noturīgie intervāli – intervāli, kurus veido skaņkārtas noturīgās pakāpes.

Metrs (taktsmērs) – vienmērīgu akcentu (taktsdaļu) maiņa mūzikā.

- **Mainīgs metrs**: 1) **regulāri** mainīgs (abus taktsmērus raksta pie nošu atslēgas), 2) **neregulāri** mainīgs (taktsmēru raksta tajā taktī, kur tas mainās)

Periods – noslēgta muzikāla doma. Perioda struktūrvienības ir **motīvi**, **frāzes** un **teikumi**.

- **Kvadrātisks** periods – dalās divos simetriskos teikumos (katrs 4 taktis), bet teikumi – divās frāzēs (katra 2 taktis).
- **Nekvadrātisks** periods – nedalās simetriskos teikumos un frāzēs (nevienāda garuma teikumi, trīstaktu frāzes u.c.).

Ritms – dažāda ilguma skaņu secība.

- **Triole** – triju nošu ritma grupa, kurā skaņas ilgums sadalīts trīs vienādās daļās ().
- **Sinkope** – akcenta pārvietojums no smagās taktsdaļas uz vieglo ().

Skaņkārtā – skaņu sistēma, kuras skaņas savstarpēji saista noturības un nenoturības likumība. Vispazīstamākās skaņkārtas ir **mažors** un **minors**: dabiskais, harmoniskais ($VII\sharp$), melodiskais ($VI\sharp$, $VII\sharp$).

- Skaņkārtas **noturīgās** pakāpes: I, III, V; **nenoturīgās** pakāpes: II, IV, VI un VII.
- Skaņkārtas **galvenās** pakāpes: I (tonika), IV (subdominante) un V (dominante).

Temps – atskaņošanas ātrums.

Tonalitāte – skaņkārta ar zināmu tonikas skaņu.

- **Paralēlās** tonalitātes – mažors un minors ar vienādām atslēgas zīmēm (piemēram, *Fa* mažors un *re* minors).
- **Vienvārda** tonalitātes – mažors un minors ar vienādu tonikas skaņu (piemēram, *Re* mažors un *re* minors).
- **Kvintu aplis** – tonalitāšu izvietojuma shēma..

MĪKLU ATMINĒJUMI

13.uzdevums: Cilvēks

28.uzdevums: Suns

38.uzdevums: Rokas

42.uzdevums: Adata

62.uzdevums: Žagata

72.uzdevums: Kaķis

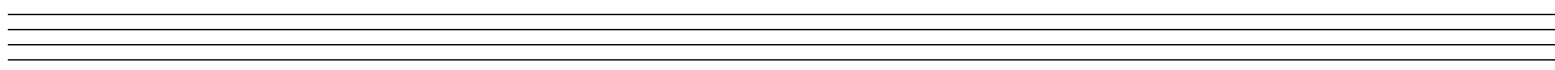
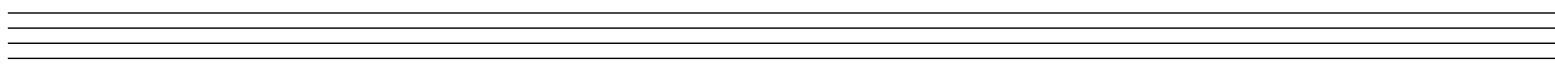
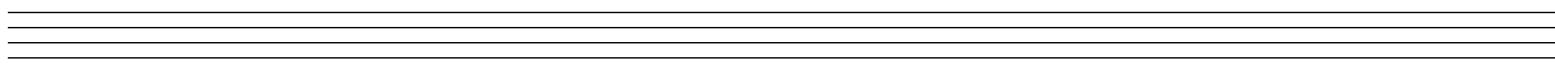
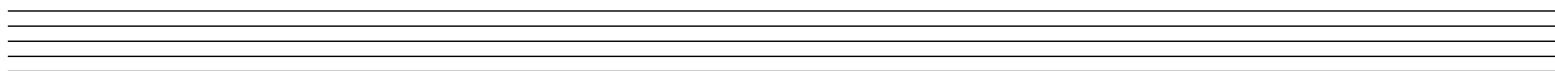
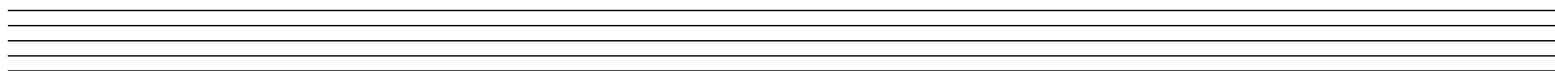
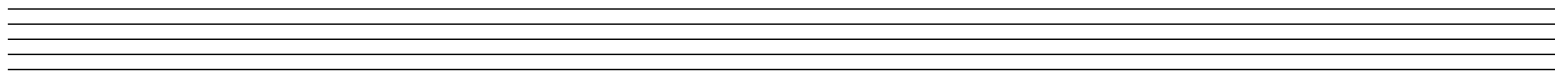
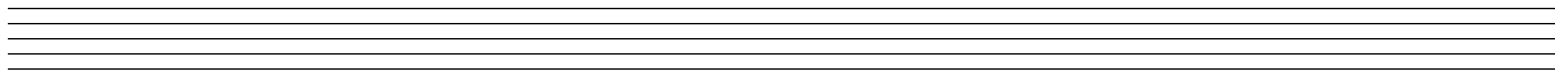

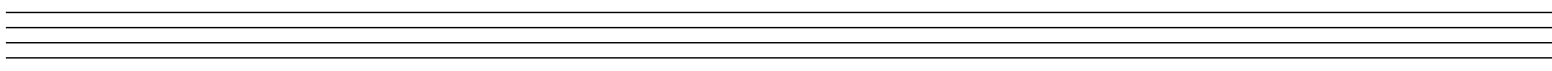
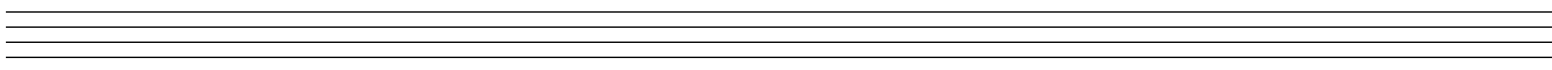
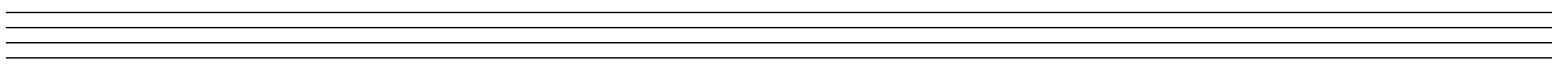
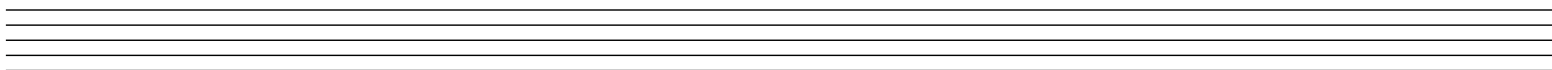
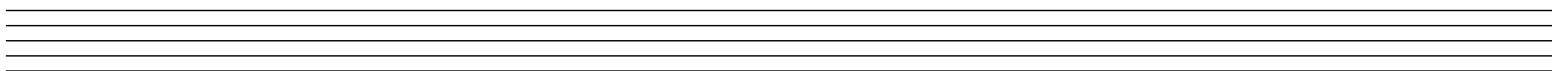
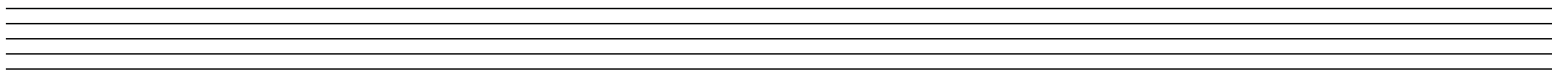
TEMPA UN IZPILDĪJUMA RAKSTURA APZĪMĒJUMI

Adagio - lēni, mierīgi
Agitato - satraukti, nemierīgi
Allargando - paplašinot, palēninot
Allegretto - vidēji ātri
Allegro - ātri
Allegro non troppo - ne pārāk ātri
Andante - mierīgi, nesteidzoties
Andantino - mazliet ātrāk par andante
Animato - apgaroti
Appassionato - kaislīgi, aizrautīgi
Brillante - spoži, spīdoši
Cantabile - dziedoši
Capriccioso - kaprīzi, untumaini
Con brio - ugunīgi, ar degsmi
Commodo - ērti, mierīgi
Con moto - dzīvi, kustīgi
Dolce - maigi, mīlīgi
Doloroso - sāpīgi, skumji
Energico - enerģiski
Espressivo - izteiksmīgi

Grave – smagi, svarīgi
Largo - lēni, plaši
Leggiero - viegli
Lento - lēni, stiepti
Maestoso - svinīgi, majestātiski
Marcato - uzsvērti, pasvītroti
Moderato - mēreni
Molto - ļoti
Mosso - dzīvi
Meno mosso - ne tik dzīvi
Piu mosso - dzīvāk
Pesante - smagi
Presto - ļoti ātri
Risoluto - droši, noteikti
Scherzando - rotaļīgi, jokojoši
Sostenuto - izturēti, savaldīgi
Tenuto - izturēti
Tranquillo - mierīgi
Vivace - ļoti ātri
Vivo - dzīvi

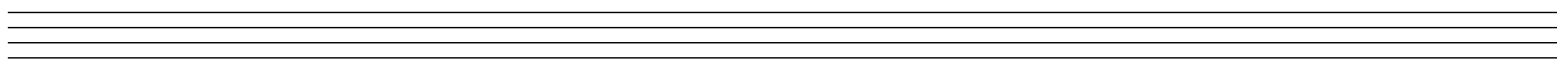
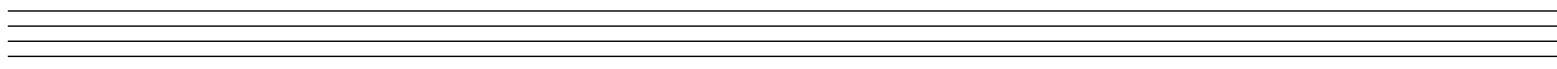
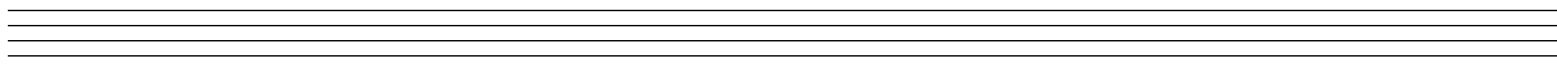
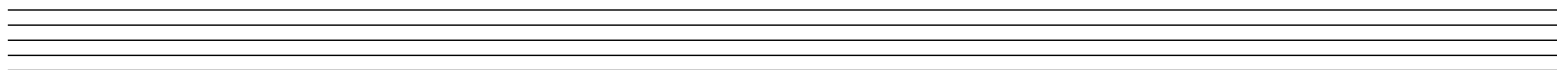
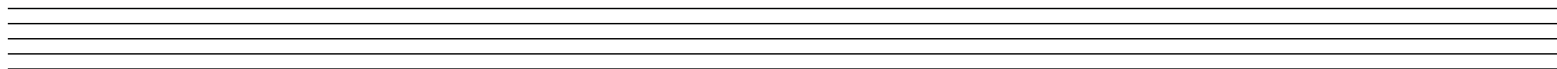
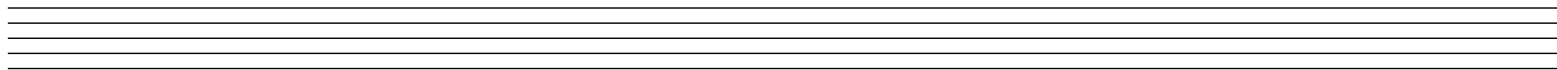
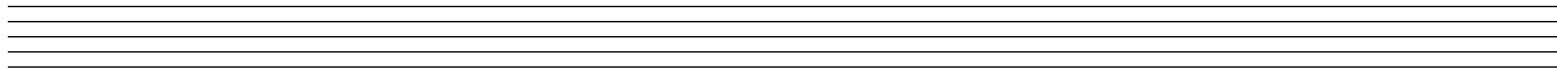

Saturs ▶

Dziesmas un kanoni ▶

SATURS

Tonalitāte. Skaņkārtā.....	4
Ritms. Taktsmērs.....	5
Intervāli.....	6
Mainīgs metrs.....	8
Triole 	12
Intervālu atrisināšana: m7 un l2.....	14
Galveno pakāpju trijskaņi. T ₅₃ apvērsumi.....	16
Sinkope 	17
Ritma grupas un 	20
Mi mažors.....	22
Mažora un minora akordi.....	24
Sinkopes u.c.....	26
Kvadrātiskas un nekvadrātiskas uzbūves periods.....	27
Do# minors.....	28
Sinkope 	29
Ritma grupa un 	33
S un D trijskaņu apvērsumi.....	36
Polifona faktūra.....	42
Ritma grupa 	44
Dominantseptakords (D ₇).....	46
La b mažors.....	50
Fa minors.....	54
Starptakts sinkope 	58
Skaņu burtu apzīmējumi.....	60
Burtu nosaukumi pavadījuma veidošanā.....	62
Diktāti.....	66
Pielikums.....	72
Mūzikas terminu vārdnīca.....	76
Tempa un izpildījuma rakstura apzīmējumi.....	78

DZIESMAS UN KANONI

„Mūzikai”, vācu tautas melodija	3
„Strauja, strauja upe tecē”, latviešu tautasdziesma	8
„Aiz upītes es uzaugu”, latviešu tautasdziesma	8
„Es karā aiziedams”, latviešu tautasdziesma.....	9
„Krauklīts sēž ozolā”, latviešu tautasdziesma.....	12
„Kas kaitēja nedzīvoti”, latviešu tautasdziesma.....	15
„Nāc man līdz, lai griežamies”, čehu tautasdziesma	17
„Kad stunda mums sākas”, franču kanons	22
„Sēju jauku rožu dārzu”, latviešu tautasdziesma	26
„Skaista mana brāļa sēta”, latviešu tautasdziesma	27
„Uz Daugavas uziedamis”, latviešu tautasdziesma	29
F.Grubers. „Klusa nakts”	35
„Ekur stalti karavīri”, latviešu tautasdziesma	43
F.Zilhers. „Lai kopā sanākam”	46
„Mazs bij tēva novadīnis”, latviešu tautasdziesma.....	51
„Ej, saulīte, drīz pie Dieva”, latviešu tautasdziesma	55
„Grūti pūta sila priede”, latviešu tautasdziesma.....	56
K.G.Herings. C-a-f-f-e-e	60
Kvodlibets „Mūzikai”, „Kafija”, „Kad stunda mums sākas”	64
Z.Liepiņš. „Zibsnī zvaigznes aiz Daugavas”	70
I.Kalniņš. „Smilšu rausis”	71

Grāmata izdota ar Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu

Inta Udodova, Solfedžo 5, TEORIJAS UN DARBA BURTNĪCA
85 lpp, notis, teksts
Rīga, Musica Baltica, 2018

Mākslinieks: Ralfs Ozols
Nošu datorsalikums: Līga Pētersone

ISMN - 979-0-2650-1254-2

Kr. Barona iela 39, Rīga, LV-1011, Latvija
e-pasts: musbalt@latnet.lv
www.musicabaltica.com

Iespiests tipografijā: Andimar-J

Saturs ▶

Dziesmas un kanoni ▶

TEORIJAS UN DARBA BURTNĪCA 5.klasei ir paredzēta **SOLFEDŽO** mācību priekšmeta apguvei mūzikas skolās. Tajā turpinātas četrās „Mūzikas ābece” burtnīcās aizsāktās metodiskās iestrādes, piedāvājot bagātīgu materiālu dziedāšanai, solfedžēšanai un ritmizēšanai, kā arī improvizācijām un radošiem sacerējumiem.

Burtnīcā ietverts īss un koncentrēts teorētiskās vielas skaidrojums, kas papildināts ar nepieciešamajiem mūzikas piemēriem. Daudzveidīgie uzdevumi palīdzēs nostiprināt iegūtās zināšanas, attīstīt audzēkņu mūzikas klausīšanās un analīzes prasmes, kā arī dos ievirzi vienkārša pavadījuma veidošanā, tādējādi iesaistot viņus muzicēšanā un līdz ar to padarot mācību procesu radošu un interesantu.

Autore